

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2024/36145173624666372

ÚČTOVÍCTVO NEHMONTÉHO MAJETKU
VYTVORENÉHO VLASTNOU ČINNOSŤOU

Bakalárska práca

Bratislava 2024

Erika Kočíšová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

ÚČTOVÍCTVO NEHMONTÉHO MAJETKU
VYTVORENÉHO VLASTNOU ČINNOSŤOU
Bakalárska práca

Študijný program:	Účtovníctvo a audítorstvo
Študijný odbor:	Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce:	doc. Yuliia Serpeninova, PhD

Bratislava 2024

Erika Kočišová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a všetku použitú literatúru som uviedla v zozname použitej literatúry.

V Bratislave, dňa.....

.....

podpis

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcela poďakovať svojej školiteľke doc. Yulii Serpeninovej, PhD za jej odborný prístup k vedení práce, za metodickú pomoc a vzácne rady, ktoré mi pomohli pri vypracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

KOČIŠOVÁ, Erika: Účtovníctvo nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; katedra účtovníctva a audítorstva. Vedúca záverečnej práce: doc. Yuliia Serpeninova, PhD. Bratislava: FHI EU, 2024, 53 strán.

Práca poukazuje na význam účtovníctva nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý je dôležitý nie len pre účtovné jednotky ale aj pre širokú verejnosť. Pochopenie existencie a fungovania nehmotného majetku umožňuje zvýšiť rast produktivity podnikov, pretože v dnešnej modernej dobe sa tento majetok stáva čo raz viac kľúčovým a chceným.

V prvej teoretickej časti sa práca venuje hlavným definíciám nehmotného majetku pre jeho lepšie pochopenie a opisuje jeho vykazovanie, ktoré vychádza z platnej legislatívy a účtovných štandardov.

Druhá časť je venovaná cieľom, ktoré sa autor snažil dosiahnuť a postupom, podľa ktorých vychádzal.

Záverečná časť je analytická a na praktických príkladoch spolu s grafmi a tabuľkami popisuje vytvorenie nehmotného majetku v podniku, jeho následné vykazovanie a ďalšie aspekty, ktoré sa v súvislosti s týmto majetkom môžu vyskytnúť v reálnom živote.

Kľúčové slová: nehmotný majetok, nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou, duševné vlastníctvo, výskum a vývoj

ABSTRACT

KOČIŠOVÁ, Erika: Internally generated intangible assets accounting. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. Adviser: doc. Yullia Serpeninova, PhD. Bratislava: FHI EU, 2024, 53 pages.

This work hints at meaning of internally generated intangible assets accounting, which is important not only for accounting units but also for the public. Understanding the existence and functioning of intangible assets makes it possible to increase the productivity growth of enterprises, because in today's modern era, these assets are becoming more and more crucial and desired.

In the first theoretical part, the thesis deals with the main definitions of intangible assets for its better understanding and describes its reporting, which is based on valid legislation and accounting standards.

The second part is dedicated to the goals that the author tried to achieve and the procedures he followed.

The final part is analytical and describes the creation of intangible assets in the company, its subsequent reporting and other aspects that may occur in real life in connection with this asset, using practical examples together with graphs and tables.

Keywords: intangible assets, internally generated assets, intellectual property, research and development

Obsah

Úvod.....	11
1 Význam a klasifikácia nehmotného majetku pre spoločnosť	12
1.1 Definícia nehmotného majetku podľa medzinárodných štandardov účtovníctva.....	13
1.2 Nehmotný majetok ako duševné vlastníctvo	14
1.2.1 Rozdelenie nehmotného majetku podľa právnej ochrany.....	15
1.3 Proces ohodnotenia nehmotného majetku	19
1.3.1 Metódy oceňovania podľa IFRS 13 a zákona o účtovníctve	21
1.4 Odpisovanie dlhodobého nehmotného majetku.....	22
1.5 Nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou.....	25
1.5.1 Význam nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou pre spoločnosť	25
1.5.2 Definícia nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou	26
1.5.3 Vykazovanie nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou a rozdiel medzi výskumom a vývojom.....	27
1.5.4 Kapitalizácia nákladov na výskum	29
2 Cieľ a metodika práce	33
3 Analýza praktických aspektov nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou...35	
3.1 Analýza štruktúry nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou vo vybranom podniku	35
3.2 Zobrazenie účtovníctva vo vybranom podniku	38
3.2.1 Vytvorenie nehmotného majetku v podniku	38
3.2.2 Možné daňové implikácie v podniku.....	40
3.2.3 Vykazovanie nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou v účtovnej závierke podniku.....	42
3.3 Možnosti zlepšenia efektívneho využívania nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou.....	44

Záver.....	47
Použitá literatúra	49

Zoznam tabuliek, obrázkov a grafov

Tabuľka 1: Zložky nehmotného majetku autorského práva a práv s ním súvisiace	16
Tabuľka 2: Zložky nehmotného majetku priemyselného práva.....	17
Tabuľka 3: Vertikálna analýza DNM vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023	37
Tabuľka 4: Výskumná a vývojová činnosť v rokoch 2021-2023	38
Tabuľka 5: Zobrazenie vybraných nákladov podniku súvisiacich s fázou vývoja v rokoch 2021-2023	39
Tabuľka 6: Zobrazenie zmien VH po odpočítaní dane z príjmov v rokoch 2021-2023	41
Tabuľka 7: Vykazovanie DNM v podniku za rok 2021	43

Obrázok 1: Rozdelenie nehmotného majetku na základe hľadiska právnej ochrany	16
Obrázok 2: Aspekty oceňovania nehmotného majetku podľa Flignora a Orozca	20
Obrázok 3: Oceňovacie veličiny a prislúchajúci spôsob nadobudnutia majetku.....	22
Obrázok 4: Zobrazenie efektívnejšieho využitia DNM vytvoreného vlastnou činnosťou ..	45

Graf 1: Štruktúra neobežného majetku vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023	35
Graf 2: Štruktúra nehmotného majetku vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023.....	36
Graf 3: Vývoj VH pred zdanením a dani z príjmov v podniku v rokoch 2021-2023	42

Zoznam skratiek

DFA – dodávateľská faktúra

DNM – dlhodobý nehmotný majetok

FASB - Financial Accounting Standards Board

IAS – International Accounting Standards

IASB – International Accounting Standards Board

ID – interný doklad

IFRS – International Financial Reporting Standards

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

US GAAP – Generally Accepted Accounting Principles

ÚO – účtovné obdobie

VH – výsledok hospodárenia

VYD – výdajka

ZoÚ – zákon o účtovníctve

Z. z. – Zbierka zákonov

Úvod

Mnohé organizácie v rozvinutom svete si uvedomujú, že ich nehmotný majetok môže vytvárať bohatstvo a zisky. Nehmotné aktíva tu mohli byť už od počiatku ľudskej civilizácie no vždy bolo ťažké, ak nie nemožné, zhromaždiť potrebné informácie na ich riadenie a oceňovanie takýchto aktív. V dnešnej dynamickej dobe podnikania a rýchlo meniaceho sa sveta je nehmotný majetok s určitosťou jedným z hlavných častí úspechu pre mnohé spoločnosti. Každý z nás sa dnes stretáva v bežnom živote dennodenne s nehmotným majetkom, pritom si to ani poriadne neuvedomujeme. Jeho dopyt a významnosť v súčasnej ekonomike čo raz viac rastie a stáva sa nedoceneniteľným aktívom pre podniky fungujúce v mnohých odvetviach. Porozumenie toho, čo podniky motivuje k zhromažďovaniu a vytváraniu nehmotného majetku je dnes kľúčové pre pochopenie moderného podnikania. Jedným z najčastejších dôvodov tvorenia nehmotného majetku je zvýšenie konkurencieschopnosti a rovnako tak pozície na trhu. Vďaka tomuto majetku dokážu spoločnosti vyčnievať z davu a tak prilákať nových investorov. Cesta k vytvoreniu nehmotného majetku je veľmi náročná a plná prekážok, s ktorými sa musia podniky popasovať. Okrem finančnej náročnosti musia podniky čeliť aj časovej investícii, ktorá je úzko spojená s výskumom a vývojom nových technológií či ochranou duševného vlastníctva podniku. Pri podnikaní sa nedá vyhnúť rizikám a rovnako aj tvorba nehmotného majetku prináša so sebou možný neúspech nových projektov či nedostatočnú ochranu tohto majetku. Legislatíva v Slovenskej republike si uvedomuje dôležitosť tvorby nehmotného majetku, preto podporuje podniky rôznymi daňovými úľavami a oslobodeniami, aby ich motivovala k investovaniu do tejto oblasti.

Hlavnou myšlienkou je uvedomiť si, že vďaka interne vytvorenému nehmotnému majetku dokážu podniky na trhu preraziť, prilákať nových zákazníkov a investorov a v neposlednom rade si dokážu vytvoriť dobré meno nie len na domácom trhu ale aj na tom globálnom. Proces tvorby nehmotného majetku prechádzajúci od vzniku nápadu až po konkrétne implementácie je veľakrát namáhavý a zdĺhavý, prináša so sebou však mnohé príležitosti, ktoré by nemali zostať nepovšimnuté. Analýzou jednotlivých fáz procesu výroby tohto majetku dokážu podniky zhodnotiť ich prínos do podniku, vedia určiť svoje slabé a silné stránky v tejto oblasti a napokon tým poprípade vylepšiť svoju podnikovú stratégiu.

1 Význam a klasifikácia nehmotného majetku pre spoločnosť

V dnešnej meniacej sa ekonomike manažéri popredných spoločností chápu, že kľúčovými zdrojmi tvorby hodnoty sú nehmotné aktíva. Prieskumy potvrdzujú, že v súčasnosti sú tieto aktíva hnacou silou podniku a nie „tradičné“ aktíva v hmotnej podobe. Rovnaké prieskumy potvrdzujú danosť, že jedna tretina všetkých realizovaných investičných riešení je založená na existujúcom nehmotnom majetku. Nové podmienky pre rozvoj podnikania viedli v posledných desaťročiach k neúspechu tých spoločností, ktoré sa spoliehali na tradičné hmotné aktíva, akými sú nehnuteľnosti, finančný kapitál a iné fyzické zdroje. Tieto spoločnosti nie sú schopné dostatočne sa vyrovnáť s novými pravidlami trhu a to ukazuje význam nehmotných aktív (Barney, 1991; Grant, 1991; Stewart, 1997). Logika podnikania sa posúva dopredu dosahovaním výsledkov a dlhodobým úspechom vytváraním hodnôt. Jedným z najdôležitejších trendov v ekonomike 21. storočia je posun od tvorby hmotných hodnôt k nehmotným. Okrem znižovania hodnoty hmotného majetku je ďalším trendom výroba založená na takom nehmotnom majetku, ako sú znalosti alebo know-how. Pre podnik je tiež veľmi dôležité, aby jeho nehmotný majetok mohol byť transformovaný do hmotnej formy (príjem, trhovú hodnotu, pridanú hodnotu). Výskum Leva Barucha (Lev, 2003) ukazuje, že v roku 2000 „čisté hmotné a finančné aktíva Microsoftu predstavovali menej ako 10 % jeho trhovej hodnoty“.

Investície do nehmotných aktív v krajinách OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), medzi ktoré vrátane Slovenskej republiky patria aj všetky susedné štáty Slovenska, sa stávajú čoraz dôležitejšou silou rastu produktivity. Vzhľadom na silnejšiu informačnú asymetriu a ťažšie oceníteľné zabezpečenie, nehmotné investície podliehajú prísnejším finančným obmedzeniam a spoliehajú sa viac na interný kapitál ako ten externý. Za posledné dve desaťročia vzrástol význam nehmotných aktív v mnohých ekonomikách OECD a miera rastu nehmotných investícií často prekonala rast hmotných investícií (Corrado a Hulten, 2010; Corrado et al., 2012, 2016). Okrem výskumných a vývojových aktivít je pre rast produktivity podniku čoraz dôležitejšie vlastniť nehmotný majetok akým je napríklad nový softvér, databáza, dizajny, ochranné známky, organizačné a distribučné siete. Celkovo sa nehmotné aktíva stali pre mnohé firmy kľúčovou zložkou produkčnej funkcie, hnacou silou inovácií a rastu. Rozvoj nových technológií je čoraz viac vnímaný ako zdroj budúceho rastu a ako potenciálne nová príležitosť na zvrátenie spomalenia produktivity podniku (Andrews a kol., 2016).

Okrem investícií do výskumu a vývoja, patentov a softvéru, ktoré boli dlho vnímané ako kľúčové, sa pre rast produktivity stali dôležitými aj iné druhy nehmotných aktív, ako sú databázy, autorské práva, dizajny, ochranné známky, organizačné a distribučné siete (Andrews a de Serres, 2012; Marrocu a kol., 2012). Okrem toho tieto aktíva ovplyvňujú produktivitu komplementárnym spôsobom, pretože vplyv investícií do výskumu a vývoja môže závisieť aj od schopnosti firmy investovať do iných nehmotných statkov, ako sú manažérske zručnosti, budovanie sietí alebo modernizácia organizačných schopností (Bloom et al., 2012; Andrews a kol., 2018; McAfee a Brynjolfsson, 2012). Ukazovatele nehmotného kapitálu dokazujú, že nehmotné aktíva rastú rýchlym tempom vo všetkých ekonomikách OECD (Corrado et al., 2010, 2012, 2016), v niektorých prípadoch dokonca rýchlejšie ako hmotný kapitál. Medzinárodné porovnania ale odhaľujú výrazné rozdiely medzi jednotlivými krajinami v zásobe nehmotného majetku a v jeho zložení, pričom časť týchto rozdielov závisí skôr od sektorovej špecializácie než od finančných obmedzení.

1.1 Definícia nehmotného majetku podľa medzinárodných štandardov účtovníctva

Podľa Medzinárodného účtovného štandardu (IFRS) a aj podľa Amerických všeobecne akceptovaných účtovných zásad (US GAAP), nehmotný majetok nemá fyzickú podstatu, ale spĺňa definíciu majetku čo znamená, že sa očakáva, že bude prospešný pre podnik dlhšie ako jeden rok. Významný rozdiel v účtovaní nehmotného majetku medzi týmito dvoma štandardmi je v tom, že podľa IFRS môžu byť určité náklady na vývoj kapitalizované. Podľa US GAAP sú náklady na vývoj vždy účtované do nákladov, s výnimkou určitých okolností pri účtovaní akvizície podniku. Jednoducho povedané, v priebehu bežného podnikania sa náklady na vývoj podľa US GAAP nikdy nekapitalizujú. Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva (IFRS) vznikli ako potreba vytvoriť jedinečné a všeobecne akceptované účtovné štandardy. Štandardy IFRS vydáva Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB), ktorej úlohou je prijímať nové štandardy a rozhodovať o zrušení alebo zmene existujúcich štandardov. Nehmotný majetok - IAS 38 je účtovný štandard vydaný IFRS a zadáva tri hlavné podmienky existencie nehmotného majetku, ktorými sú identifikácia aktíva, kontrola nad zdrojom majetku a existencia budúcich úžitkov.

Stručnú definíciu nehmotného majetku dokážeme nájsť aj v opatrení Ministerstva financií SR č. 23054/2002-92 ale aj v zákone o dani z príjmov, ktorý na rozdiel od IFRS a opatrenia MF SR tento majetok vymedzuje podrobnejšie. V §22, riadku (7) upresňuje vstupnú cenu nehmotného majetku, ktorá má byť vyššia ako 2 400 eur a dobu použiteľnosti, ktorá je dlhšia ako jeden rok. Nehmotný charakter aktív znamená, že nie všetky sa odrážajú v súvahe a nie sú fyzicky viditeľné v tradičnom zmysle. Správne riadenie nehmotných aktív v podniku vie prevýšiť konkurenciu, pretože vďaka týmto aktívam sa spoločnosť dokáže diferencovať od iných spoločností. Je pomerne jednoduché identifikovať hmotný majetok, akým je pôda, budovy, stroje a zariadenia, vozidlá či zásoby. Finančné položky ako hotovosť, pohľadávky a investície, od ktorých sa očakávajú budúce pôžitky, sú tiež zahrnuté do aktív, aj keď nie sú hmatateľné. Okrem týchto zdrojov, firma môže vynaložiť finančné prostriedky na získanie tretej kategórie aktív, známych ako nehmotný majetok, ktorý môže nakúpiť alebo si ho interne vytvoriť.

1.2 Nehmotný majetok ako duševné vlastníctvo

Základným pravidlom pri nehmotnom majetku je existencia majetkového práva na používanie, ide o tzv. duševné vlastníctvo. Predmety práva duševného vlastníctva sú nehmotné statky, ktoré majú prevažne podobu nehmotných vecí a sú tak súčasťou nehmotného majetku. Nehmotný statok ako duševný výtvor je vnímateľný ľudskými zmyslami väčšinou na materiálnom podklade (papier, obrazová snímka, plátno, drevo, kov...). Z množiny nehmotných statkov môžu byť niektoré predmety duševného vlastníctva, s ktorými je možné narábať. Vyplýva z toho teda to, že nie všetky nehmotné statky môžu byť predmetom právnej ochrany duševného vlastníctva.

Hodnota nehmotného majetku spočíva hlavne v jej vnútornom zobrazení, až potom v hodnote jej hmotnej podstaty, prostredníctvom ktorej je nehmotná hodnota navonok vyjadrená spôsobom, ktorý ju umožňuje vnímať, napríklad v písmenách, slovom, zvukovom či obrazovom vyjadrení, na výkresoch, maľbách alebo na sochách. Nehmotný statok zahŕňa teda všetky hodnoty, ktorých úžitkový význam nie je v ich zhmotnení, ale v hodnote, ktorá vyplýva z jeho samotnej nehmotnej, duševnej existencie. Na predmety, na ktorých sú nehmotné veci zhmotnené, sa viažu predovšetkým predpisy o vlastníckom práve. Praktickým príkladom je napríklad LP platňa, ktorá môže byť predmetom vlastníckeho práva, ale na jej obsah (zaznamenané dielo umelca) sa vzťahuje hlavne autorské právo ale aj právo výkonného umelca. Charta základných ľudských práv Európskej únie vymedzuje

vlastnícke právo takto: „Každý má právo vlastníť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.“ HLAVA II, Článok 17

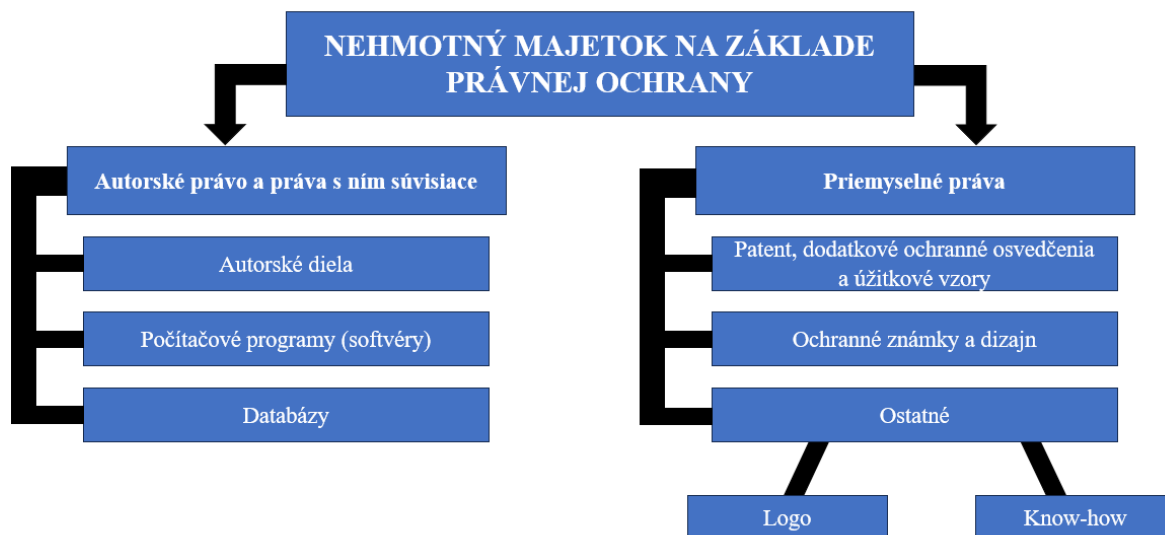
Za každou nehmotnou hodnotou, ktorú tvoria vynálezy, programy, rôzne metodiky ale aj duševné vlastníctvo, stojí potenciálna nehmotná hodnota, nazývaná ľudský kapitál, ktorú predstavujú skúsenosti, know-how, zručnosti a kreativita. „Intelektuálny kapitál je intelektuálny materiál – vedomosti, informácie, duševné vlastníctvo, skúsenosti – ktoré môžu byť použitý na vytváranie bohatstva“ (Stewart, 1997).

1.2.1 Rozdelenie nehmotného majetku podľa právnej ochrany

Medzi základné rozdelenie nehmotného majetku patrí rozdelenie z časového hľadiska, pri ktorom poznáme nehmotný majetok dlhodobý, ktorý sa v podniku používa viac ako jeden rok, inak ho nazývame aj neobežný majetok a potom nehmotný majetok krátkodobý, ktorý sa inak nazýva obežný a v podniku sa používa len do jedného roka. Pri nehmotnom majetku je dôležité zhodnotiť správne rozdelenie aj na základe hľadiska právnej ochrany, kde sa právo duševného vlastníctva skladá z dvoch častí (Obrázok 1):

- autorské právo a práva s nim súvisiace,
- právo priemyselného vlastníctva.

Obrázok 1: Rozdelenie nehmotného majetku na základe hľadiska právnej ochrany

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 13. decembra 2007 č. MF/27076/2007-74

Autorské práva a práva s ním súvisiace sú kryté autorským zákonom č. 185/2015 Z. z. Cieľom autorského práva je podporovať progres vedy a užitočného umenia. Pod autorské práva spadajú len autorské diela, ktoré sú literárnymi a inými umeleckými či vedeckými dielami, vrátane počítačových programov, len ak spĺňajú znaky autorských diel uvedených v autorskom zákone. V súvislosti s definíciou charakteristík autorských diel sa stretávame s požiadavkami na ich originalitu, novosť a spoločenskú užitočnosť. Autorský zákon vymedzuje pozitívne ale aj negatívne autorské diela, počítačové programy a databázy, udáva kto je autorom a vyhradzuje ich majetkové práva. Diela, ktoré tieto vlastnosti spĺňajú, sa považujú za autorské, jedinečné a neopakovateľné.

Tabuľka 1: Zložky nehmotného majetku autorského práva a práv s ním súvisiace

Druh DNM	Príklad DNM
Autorské diela	Diela z oblasti vedy, umenia, literatúry, divadla, fotografie.
Počítačové programy	Používané v počítači ako súbory príkazov a inštrukcií.
Databázy	Navzájom nezávislé diela a údaje v súbore prístupné elektronicky.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa zákona č. 185/2015 Z. z.

Práva v oblasti priemyslu, ktoré vznikajú v dôsledku tvorivej duševnej činnosti, musia dodržať kritéria svetovej novosti a schopnosti priemyselného využitia, a to až do ich zapísania do príslušného registra. Ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva je Úrad priemyselného vlastníctva a svoju činnosť plní na základe zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej správy v znení neskorších predpisov. Medzi priemyselné práva zaraďujeme najmä tvorivé technické riešenia, inak povedané priemyselné práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti a práva na označenia. Pod tvorivými technickými riešeniami rozumieme patenty, topografie polovodičových výrobkov, dodatkové ochranné osvedčenia, úžitkové vzory a práva na označenia sa vzťahujú na ochranné známky a dizajn.

Tabuľka 2: Zložky nehmotného majetku priemyselného práva

Druh DNM a príslúchajúci zákon, ktorý ho upravuje	Definícia DNM
Patenty zákon č. 435/2001 Z. z.	Jeho držiteľovi poskytuje práva na využívanie alebo poskytovanie objektu patentu iným jednotlivcom.
Dodatkové ochranné osvedčenia zákon č. 435/2001 Z. z.	Poskytujú sa pre špeciálne farmaceutické výrobky a ochranné prípravky pre rastliny, ktoré sú chránené patentom.
Úžitkové vzory zákon č. 517/2007 Z. z.	Predmetom úžitkového vzoru sú vzťahy vznikajúce v súvislosti s vytvorením, právnou ochranou a uplatnením technického riešenia.
Ochranné známky zákon č. 506/2009 Z. z.	Identifikačné označenie, ktoré subjekty využívajú na identifikáciu svojich výrobkov a služieb s cieľom odlíšiť sa od ostatných subjektov.
Dizajn zákon č. 444/2002 Z. z.	Vizuálne vnímateľný prvok alebo súčasť celkového konceptu výrobku.
Know-how	Kombinácia znalostí, informácií, skúseností a poznatkov, predovšetkým z oblasti výroby, obchodu, služieb, ekonomiky a práva.
Logo v užšom zmysle	Obrazová alebo kombinovaná ochranná známka, ktorá je zaznamenaná v registri ochranných známok.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Úradu priemyselného vlastníctva a zákonov uvedených v tabuľke

Medzi práva, ktoré sú podobné tým priemyslovým zaradujeme napríklad know-how, obchodné tajomstvo, logo, nekalú súťaž alebo nové spôsoby prevencie a diagnostiky.

Know-how je jeden z predmetov duševného vlastníctva, ktorý nie je upravený osobitným právnym predpisom. Jeho doslovný preklad je „vedieť ako“ a objavuje sa v rôznych medzinárodných zmluvách a dohodách.

Know-how by mal v skratke spĺňať tieto základné znaky:

- a) nehmotný statok, ktorý by mal byť prezentovaný v podobe umožňujúcej jeho vnímanie a pochopenie,
- b) skladá sa z poznatkov, informácií, skúseností a vedomostí z rôznych oblastí,
- c) je prospešný pre svojho užívateľa.

Spĺňa jednu z bežných charakteristík nehmotného majetku, ktorá spočíva v tom, že know-how môže byť pochopený a využívaný kedykoľvek a kdekoľvek neobmedzeným počtom subjektov, pričom jeho podstata zostáva nepoškodená a jeho účinnosť neoslabuje. V súčasnej dobe sa vyskytuje aj v iných kontextoch a oblastiach, čo oprávňuje potrebu stručného vymedzenia know-how ako technických, obchodných a ďalších poznatkov a skúseností. Jednou zo základných charakteristík know-how je jeho užitočnosť pre užívateľov, ktorí dosahujú lepšie výsledky, prínosy, zlepšenia výrobných procesov alebo elimináciu neefektívnych činností výroby, úsporu materiálu, energie a iné vylepšenia, ktoré by bez znalosti know-how neboli možné.

Logo môže byť zaradené do kategórie priemyselného vlastníctva, ktoré nie je špecificky upravené v osobitných priemyselno-právnych predpisoch. Ochrana loga sa zvyčajne riadi zmluvnými vzťahmi, kde podmienky jeho použitia sú dohodnuté v zmluve. V širšom zmysle ide o logo ako jeden z potenciálnych objektov práva duševného vlastníctva. Do tejto kategórie zahŕňame označenia, symboly alebo značky, ktoré nekvalifikujeme ako ochranné známky, ale sú bežne používané na označovanie v každodennom praktickom využití. Logo ako subjekt práva podobného priemyselným právam zahŕňa označenia (slovné, obrazové, obrazovo-slovné, priestorové, zvukové či svetelné), ktoré subjekt využíva na identifikáciu seba samého, svojej prevádzky, organizovaných verejných akcií, a tiež ku charakterizácii jeho výrobkov alebo služieb. Tieto označenia sú schopné odlišovať daný subjekt od iných a rovnako aj jeho výrobky, služby, prevádzky alebo akcie od iných subjektov.

1.3 Proces ohodnotenia nehmotného majetku

V oblasti domácej a svetovej literatúry existuje mnoho prístupov k hodnoteniu duševného vlastníctva. Niektoré z týchto prístupov majú teoretický charakter, zatiaľ čo iné sa dajú aplikovať v praktickom podnikovom prostredí. Často sa objavujú aj metódy, ktoré sú založené na finančnej teórii. Každá z týchto metód má svoje výhody a nevýhody, ale žiadna z nich nie je schopná plne vyhovieť všetkým požiadavkám (Smith a Parr, 2000). Je potrebné si uvedomiť, že hodnotenie duševného vlastníctva predstavuje zložitú úlohu kvôli povahe tohto druhu majetku, hranica medzi duševným vlastníctvom a inými formami kapitálu je ťažko definovateľná.

V procese vykazovania nehmotného majetku ako neoddeliteľnej súčasti dlhodobého majetku spoločnosti vzniká náročná úloha vypracovať metodiku hodnotenia jednotlivých kategórií nehmotného majetku. Pri oceňovaní existuje pomerne veľa situácií, v ktorých odhadcovia používajú rôzne typy hodnôt. Výsledok bude závisieť od toho, aký typ hodnoty si odhadca zvolil. Môže to byť reálna trhovú hodnotu, hodnota investície, úžitková hodnota, hodnota na daňové účely alebo napríklad zostatková hodnota. Reálna hodnota je jedným z najčastejšie používaných typov hodnoty. Poňatie reálnej hodnoty sa považuje za jeden zo základných konceptov Medzinárodných štandardov finančného účtovníctva a výkazníctva. Práve túto hodnotu je potrebné určiť pre ďalšie precenenie majetku spoločnosti, pre rozdelenie kúpnej ceny pri zlúčení spoločností a podobne. Medzinárodný štandard finančného výkazníctva (IFRS) oceňovanie reálnou hodnotou uvádza, že reálna hodnota je suma, za ktorú by sa mohol majetok vymeniť alebo záväzok vyrovnáť v rámci transakcie medzi informovanými, ochotnými a nezávislými stranami. Je dôležité porozumieť terminológii použitej pri oceňovaní, aby sa reálna hodnota nezamieňala s nákupnou cenou, hodnotou investície, úžitkovou hodnotou alebo zostatkovou hodnotou. Podobne ako IFRS, aj Americké všeobecne uznávané účtovné zásady (US GAAP) sa zameriavajú na správne oceňovanie podnikových aktív, no stále existujú určité rozdiely medzi oboma, ako je určenie dátumu nadobudnutia, kapitalizácie a amortizácie nákladov na výskum a vývoj.

Podľa účtovnej teórie môže hodnota majetku pochádzať z dvoch zdrojov: použitie majetku, predaj majetku. Ak úžitok pochádza z používania aktíva, hovorí sa, že má „hodnotu z používania“ a ak úžitok pochádza z predaja, hovorí sa, že aktívum má „hodnotu na výmenu“ (Flignor a Orozco, 2006). Pri ohodnotení nehmotného majetku musí účtovná jednotka zvážiť štyri základné aspekty, ktoré Flignor a Orozco vysvetľujú (Obrázok 2).

Obrázok 2: Aspekty oceňovania nehmotného majetku podľa Flignora a Orozca

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Flignor & Orozco - Intangible Assets & Intellectual Property Valuation: A Multidisciplinary Perspective

Tieto východiskové aspekty ohraničujú kontext oceňovania a definujú zameranie, hĺbku, úplnosť a všeobecné parametre analýzy pri oceňovaní majetku. Okrem toho pochopenie otázok, ktoré sa vzťahujú na tieto hľadiská zabezpečí, aby sa ocenenie vykonávalo v kontexte prijateľných štandardov oblasti súvisiacej s oblasťou problému a že ocenenie sa bude zaoberať všetkými relevantnými úvahami.

Flignor a Orozco podrobne vysvetľujú vo svojom článku otázku účelu ocenenia, druhu majetku, predpokladu na budúce využitie majetku aj štandard ocenenia. Účel ocenenia sa týka primárneho použitia analýzy ocenenia. Účel ocenenia definuje právne alebo regulačné stanovy, prijateľné metodológie a praktické pravidlá, ktoré sa vyvinuli v tejto konkrétnej oblasti. V roku 2001 Rada pre finančné účtovné štandardy (FASB) stanovila podrobné nové predpisy pre vykazovanie určitého nehmotného majetku získaného akvizíciou a podnikovými kombináciami. Tieto predpisy špecifikujú oceňovanie, amortizáciu a vykazovanie goodwillu a iného nehmotného majetku. Konečným výstupom je zvyčajne správa špecifikujúca hodnotu a zmenu hodnoty predmetných aktív. Okrem iného je účelom oceňovania duševného vlastníctva aj vypočítať náhradu škody v rámci súdneho sporu o porušení práv. Duševné vlastníctvo sa vzťahuje na patenty, obchodné tajomstvá, autorské práva, ochranné známky. Nehmotný majetok sa vzťahuje na širšiu triedu, ktorý je špecifikovaný v zmluve medzi zmluvnými stranami. Na rozdiel od toho duševné vlastníctvo

poskytuje práva vlastníka duševného vlastníctva voči komukoľvek, bez ohľadu na existenciu zmluvy.

1.3.1 Metódy oceňovania podľa IFRS 13 a zákona o účtovníctve

Metódy oceňovania slúžia v účtovníctve na určenie ceny aktív a pasív a pomáhajú podnikom získať presný obraz o hodnote svojho majetku a záväzkov, čím sú ešte dôležitejšie pre ďalšie riadenie a narábanie s týmto majetkom a záväzkami. IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou definuje pojem reálna hodnota a tiež vysvetľuje najpoužívannejšie techniky oceňovania, medzi ktoré zaraďuje trhovú, nákladovú a výnosovú metódu.

Trhová metóda využíva ceny a iné dostupné informácie, ktoré vznikajú pri transakciách na trhu s rovnakými alebo podobnými aktívami a záväzkami (IFRS 13, B5). Pri použití tejto metódy sa majetok oceňuje na základe toho, koľko sú ostatní ľudia alebo organizácie ochotní zaň zaplatiť – to sa rovná výmennej hodnote. Napríklad softvér môže byť ocenený na základe jeho odhadovanej predajnej ceny. Slabinou tejto metódy je, že je časovo náročnejšia a drahšia ako meranie historických nákladov (Henderson a Peirson, 1998).

Nákladová metóda odráža sumu, ktorá by bola v danej podobe potrebná na nahradenie servisnej kapacity aktíva, je často uvádzaná ako súčasná reprodukčná obstarávacía cena (IFRS 13, B8). Ide o tradičný prístup nákladového účtovníctva k oceňovaniu aktív a je stále najpoužívanjšou metódou v praxi. Je založená na zisťovaní reprodukčných nákladov alebo nákladov na reprodukciu majetku. Základnou myšlienkou nákladového prístupu je, že investor nebude chcieť zaplatiť za aktívum viac, ako je suma, ktorú môže kúpiť alebo vytvoriť inde. Slabinou tejto metódy je, že nemusí odrážať aktuálnu hodnotu aktíva.

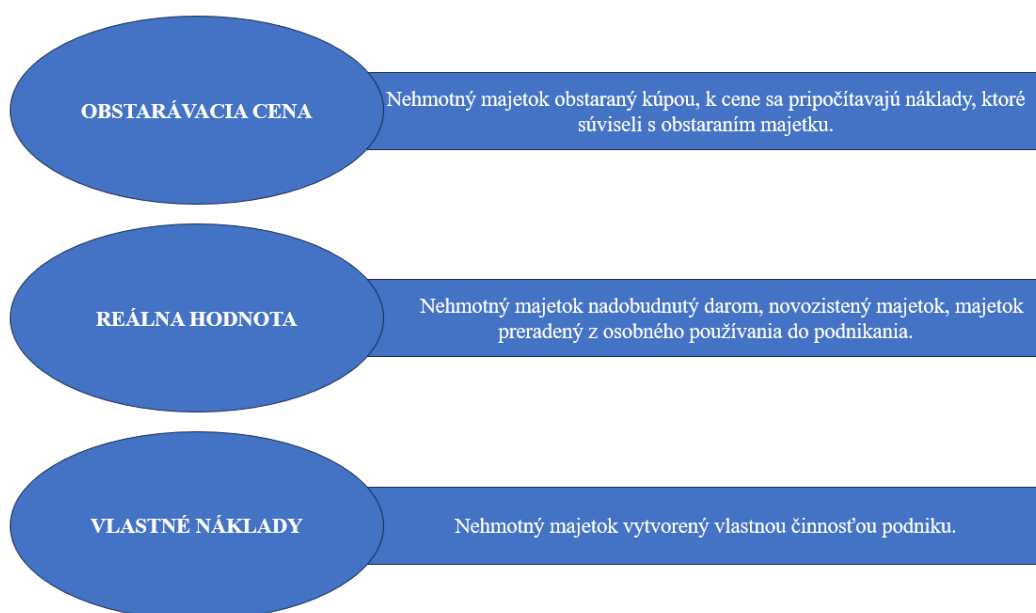
Výnosová metóda odráža aktuálne očakávania trhu týkajúce sa budúcich súm. Pri tejto metóde sa prepočítavajú budúce sumy na jednu súčasnú – diskontovanú sumu (IFRS 13, B10).

Rovnako aj zákon o účtovníctve píše o troch oceňovacích modeloch, ktoré sú totožné s modelmi účtovných štandardov IFRS. Ide o trhovú prístup, výdavkový prístup a nákladový prístup, ktoré vieme nájsť v §27, odseku (7) tohto zákona.

S ohodnotením majetku úzko súvisia aj oceňovacie veličiny, ktoré majú za úlohu priradiť peňažnú hodnotu k jednotlivým zložkám majetku, záväzkov a rozdielu majetku a

záväzkov. Môžu sa prirad'ovať počas roka, ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu alebo ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (§24, (1), a), b), c) ZoÚ). To, ako sa majetok v podniku ocení závisí hlavne od toho, odkiaľ ho podnik získal, to znamená, či ho nadobudol kúpou, bezodplatne (darom) alebo majetok vytvoril vlastnou činnosťou. Definície oceňovacích veličín, ich zložky a aký majetok alebo záväzky sa nimi oceňujú sú vyhradené v zákone o účtovníctve v piatej časti – spôsoby oceňovania.

Obrázok 3: Oceňovacie veličiny a prislúchajúci spôsob nadobudnutia majetku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve

1.4 Odpisovanie dlhodobého nehmotného majetku

V súčasných moderných podmienkach podnikania je hlavným cieľom organizovania podnikateľských aktivít zvyšovanie efektívnosti podnikania, čo sa prejavuje posilňovaním finančnej stability na trhu a stabilným zvyšovaním trhovej hodnoty. Organizácia účtovníctva dlhodobého majetku v obchodných spoločnostiach je jednou z najdôležitejších oblastí v účtovnom systéme, ktorá má významný vplyv na tvorbu finančných výsledkov činnosti. Dlhodobý majetok je jedným z produktívnych zdrojov podniku, ktorého využitie je spojené s mnohými vnútornými a vonkajšími faktormi výroby. Odpisy môžu pre rôznych odborníkov znamenať rôzne veci. Pre účely teórie účtovníctva však môžu znamenať len jednu vec – zníženie ocenenia. Tradičný názor je, že odpisy vyjadrujú pokles hodnoty príslušného majetku v rôznych účtovných obdobiach.

V súlade s Medzinárodným štandardom finančného výkazníctva (IFRS) sa odpisovanie dlhodobého majetku vzťahuje na systematickú alokáciu odpisovanej sumy majetku počas jeho životnosti. To znamená predpoklad, že odpisy sa rovnajú pevnej sume peňazí za obdobie počas životnosti akéhokoľvek uvažovaného majetku. Životnosť je časové obdobie, počas ktorého sa očakáva, že majetok bude k dispozícii na používanie účtovnou jednotkou. Užitočná životnosť majetku sa určuje na základe odhadovanej užitočnosti majetku pre účtovnú jednotku. Správou majetku účtovnej jednotky môže byť vyradenie majetku po určitom období alebo po spotrebovaní určitého percenta budúcich ekonomických úžitkov obsiahnutých v majetku. Životnosť majetku môže byť teda kratšia ako doba jeho ekonomickej životnosti. Odhad doby životnosti majetku sa robí na základe odborného úsudku založeného od skúseností účtovnej jednotky s podobným majetkom.

Podľa účtovných metód odpisovania slovenskej právnej úpravy diferencujeme dva druhy odpisov: účtovné odpisy a daňové odpisy. Účtovné odpisy sú tie, ktoré vyjadrujú skutočnú mieru opotrebenia dlhodobého majetku, pričom však nesiahajú nad ocenenú hodnotu majetku v účtovníctve, účtujú sa mesačne podľa vopred zostaveného odpisového plánu a daňové odpisy vychádzajú zo zákona o dani z príjmov. Opatrenie MF SR zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92 v §20 vymedzuje odpisovanie dlhodobého majetku, kde okrem iného uvádza aj to, že pri tvorbe odpisového plánu sa zohľadňuje doba použiteľnosti, počet výrobkov alebo podobných jednotiek, u ktorých sa predpokladá ich získanie prostredníctvom majetku, pričom sa predovšetkým zohľadňuje:

- d) očakávané použitie majetku a intenzita jeho využitia,
- e) očakávané fyzické opotrebovanie majetku, ktoré závisí od bežných podmienok jeho využívania, ako je smennosť, plán opráv a údržby, starostlivosť o majetok v čase, keď sa nevyužíva,
- f) technické a morálne zastaranie,
- g) zákonné alebo iné obmedzenia na používanie majetku,
- h) rôzna doba použiteľnosti a rôzny priebeh opotrebenia jednotlivých oddeliteľných súčastí dlhodobého majetku podľa potrieb účtovnej jednotky.

Medzi najpoužívanjšie spôsoby odpisovania majetku patria časové odpisy a výkonové odpisy. Pri dlhodobom nehmotnom majetku sa však dajú použiť len časové odpisy, nakoľko sa výkonové odpisy viažu na nejaký výkon zariadenia. Časové odpisy môžu byť rovnomerné, kde je výška odpisu rovnaká každý rok a nerovnomerné, kde je výška odpisu

každý rok rozdielna. Najbežnejšou metódou odpisovania dlhodobého nehmotného majetku je teda metóda rovnomerného odpisovania, ktorá spočíva vo výpočte konštantnej výšky odpisov počas úžitkovej životnosti majetku, ak sa tým nemení zostatková hodnota majetku. Metóda lineárneho odpisovania je jednoduchá a presná, pri ktorej sa nevyžadujú veľké prepočty súm. Okrem výhod má táto metóda aj nevýhodu, ktorou je to, že nestanovuje závislosť získania ekonomických úžitkov z používania majetku podniku. Preto sa odporúča použiť metódu rovnomerného odpisovania len vtedy, ak sú ekonomické úžitky prijímané rovnomerne počas celej doby životnosti.

Nehmotný majetok podnik môže odpisovať len za určitých predpokladov, ktorými sú vstupná cena vyššia ako 2 400 eur a použiteľnosť alebo prevádzkovo-technické funkcie sú dlhšie ako jeden rok. Odpisuje sa v súlade s účtovnými predpismi, najviac do výšky vstupnej ceny s výnimkou goodwillu, ktorý sa zahrňuje do základu dane podľa zákona o dani z príjmov §17a až §17c (zákon o dani z príjmov, §22, riadok 7 a 8).

„Nehmotný majetok okrem pohľadávok odpisuje účtovná jednotka počas predpokladanej doby používania zodpovedajúcej spotrebe budúcich ekonomických úžitkov z majetku. Ak sa nedá životnosť goodwillu a aktivovaných nákladov na vývoj spoľahlivo odhadnúť, musí ich účtovná jednotka odpísať najneskôr do piatich rokov od ich obstarania. Ak neboli aktivované náklady na vývoj úplne odpísané, môže účtovná jednotka rozdeliť zisk, ak úhrnná výška rezervných fondov a iných zložiek vlastného imania, ktoré sú k dispozícii na vyplácanie, je vyššia ako celková výška neodpísaných aktivovaných nákladov na vývoj. Nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou sa neaktivuje okrem softvéru a nákladov na vývoj, ktoré sa aktivujú v súlade s postupmi účtovania.“ Zákon o účtovníctve, §28, riadok 4

Podľa zákona o dani z príjmov §28, metóda zrýchleného odpisovania sa môže uplatniť len pri dlhodobom hmotnom majetku zaradenom v 2 a 3 odpisovej skupine. Na rozdiel od odpisovania dlhodobého hmotného majetku, pri odpisovaní dlhodobého nehmotného majetku neexistujú odpisové skupiny, do ktorých by si podnik tento nehmotný majetok mohol zaradiť a pokračovať v odpisovaní podľa stanovenej doby odpisovania. Znamená to to, že účtovná jednotka si sama zvolí dobu odpisovania podľa toho, ako dlho predpokladá používanie nehmotného majetku v podniku.

Rovnako ako podnik nehmotný majetok obstaráva, má právo ho vyradiť zo svojho používania niekoľkými spôsobmi:

- i) predajom,

- j) likvidáciou,
- k) darovaním,
- l) prevodom.

Pri majetku, ktorý nie je úplne odpísaný musí podnik vytvárať opravné položky k tomuto majetku, ktoré sa následne musia zúčtovať.

1.5 Nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou

1.5.1 Význam nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou pre spoločnosť

Expanzia sektora služieb, globalizácia, deregulácia a vznik nových informačných a komunikačných technológií postavili do popredia otázku, ako sa znalosti tvoria, šíria, uchovávajú a využívajú na získanie ekonomických výnosov (OECD, 2008). Tento vývoj súvisí so štrukturálnou zmenou od tradičnej výroby k novým činnostiam, ktoré sú náročnejšie na inovácie. Vo veľkej miere sa tieto činnosti spoliehajú na nehmotné aktíva zahŕňajúce prvky ako výskum a vývoj, patenty, softvér, ľudské zdroje a nové organizačné štruktúry. Tieto aktíva sa stali strategickými faktormi vytvárania hodnoty pre firmy. Sú čo raz dôležitejšie pri dosahovaní produktivity a efektívnosti a sú kľúčovou súčasťou inovácií vo vzťahu k obchodným procesom a produktom. Nehmotný majetok ako taký je ústredným prvkom rastu a konkurencieschopnosti ekonomík. Mnohé organizácie v rozvinutom svete si teraz uvedomujú, že ich znalostný a nehmotný majetok môže vytvárať bohatstvo a zisky. Hovorí sa, že nehmotný majetok sa vzťahuje na znalosti a zručnosti (ľudské know-how), ktoré sú z veľkej časti uložené v mysliach ľudí (Nelson a Winte, 1982; Itami 1984), ktoré sa nedajú ľahko kodifikovať. Diefenbach (2006) identifikuje pomerne jedinečnú charakteristiku nehmotných zdrojov – to, že zásoby nehmotných zdrojov sa môžu pri ich využívaní zvyšovať. Napríklad použitie vedomostí v rozhovore a ich prehĺbenie ako informácie pre inú osobu často vedie k tomu, že množstvo alebo kvalita vedomostí sa zvýšila pravdepodobne pre obe strany. Túto vlastnosť – možné zvýšenie pri využívaní – možno považovať za „rozhodujúce“ kritérium voči hmotnému majetku. Tri kritériá nehmotného majetku zahŕňajú identifikovateľnosť, kontrolu (schopnosť získať úžitok z majetku) a budúce ekonomické úžitky (ako sú výnosy alebo znížené budúce náklady).

Nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou má pre spoločnosť veľký ekonomický ale aj strategický význam. Takýto majetok zahŕňa rôzne nehmotné aktíva, ktoré aj keď nie sú hmotné, prispievajú k hodnote a konkurencieschopnosti spoločnosti. Obchodný názov, logo či reputácia spoločnosti môže byť rozhodujúcim aktívom, ktoré si podnik sám vytvorí. Tvorba silnej značky alebo dobrej povesti je významná pre získavanie nových zákazníkov aj ich udržiavania. Pre firmu je dôležité, aby bola rozpoznávaná a hlavne odlišovaná od konkurencie vďaka jej logu, ktoré tvorí jej „tvár“ a tiež vďaka jej reputácií, ktorá pre ňu predstavuje renomé, a tak si nie len udržiava zákazníkov a investorov, ale privoláva nových. Nehmotný majetok, ktorý vznikol vlastnou činnosťou dokáže vytvárať trvalú hodnotu pre podnik a prispievať aj k jej dlhodobej udržateľnosti a konkurenčnej pozícii na trhu. Je však veľmi podstatné ho správne spravovať a chrániť, aby podnik mohol pokračovať vo svojom raste. Firma by mala vytvárať nehmotných majetok vlastnou činnosťou z rôznych dôvodov. Veľkou výhodou je to, že majetok vytvorený vlastnou činnosťou predstavuje investíciu do budúcnosti, ktorá vie priniesť mnoho výhod. Môže slúžiť ako bariéra pre konkurenciu, ktorá sa snaží dostať na trh, tým chráni podnik pred kopírovaním jeho jedinečných aspektov a tak umožní podniku prispôbovať sa novým trendom na trhu. Je však veľmi podstatné ho správne spravovať a chrániť, aby podnik mohol pokračovať vo svojom raste.

1.5.2 Definícia nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou

Duševné vlastníctvo a produkty s patentom predstavujú pre podnik určitú výhodu v porovnaní s ostatnými podnikmi a to takú, že chránia podnik pred neoprávneným používaním alebo kopírovaním tohto majetku zo strany konkurencie. Rovnako cenným majetkom sú aj rôzne interné procesy, vedomosti alebo know-how zamestnancov, vďaka ktorým dokáže firma zefektívniť jednotlivé metódy výroby a postupy, ktoré sú spojené s celkovou efektivitou a konkurencieschopnosťou podniku.

Účtovná jednotka sa však často stretáva s problémom posúdenia, či interne vytvorený nehmotný majetok spĺňa podmienky na jeho vykázanie v účtovníctve. Spoznáваме hneď dva problémy, ktoré môžu nastať pri takomto posudzovaní:

- a) zistenie, či vôbec existuje alebo kedy bude existovať takéto aktívum, ktoré generuje budúce očakávané ekonomické úžitky,
- b) spoľahlivosť určenia obstarávacej ceny, nakoľko v niektorých prípadoch je náročné odlíšiť náklady na vytvorenie nehmotného majetku vlastnou činnosťou od nákladov

na udržiavanie a zveľaďovanie goodwillu vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý sa nevykazuje ako majetok (IAS 38.48) alebo od nákladov na vykonávanie každodenných činností v účtovnej jednotke.

1.5.3 Vykazovanie nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou a rozdiel medzi výskumom a vývojom

Medzinárodný účtovný štandard IAS 38 Nehmotný majetok v rámci medzinárodných štandardov finančného výkazníctva (IFRS) oddeľuje výdavky na vývoj od nákladov na výskum a vyžaduje odlišné zaobchádzanie s každou ich zložkou. Výdavky na výskum sa musia účtovať do nákladov tak, ako vznikli, ale náklady na vývoj sa musia aktivovať, ak sú splnené určité podmienky. Kapitalizované náklady na vývoj sa podľa IAS 38 týkajú projektov výskumu a vývoja, ktoré sú bližšie k použitiu alebo predaju, a preto nesú menšiu neistotu týkajúcu sa ich budúcich výsledkov. Splnenie reštriktívnych kritérií vykazovania podľa IAS 38 však vyžaduje od manažérov používať vlastnicke informácie a vykonávať subjektívny úsudok.

Lev (2001) tvrdí, že investície do výskumu a vývoja môžu firmám umožniť získať dočasný monopol na trhu, čo im umožní získať značné budúce peňažné toky. Investície do výskumu a vývoja súvisia so samotným inovačným procesom, ktorý v porovnaní so štandardizovaným procesom výroby hmotného majetku často znamená dlhodobé hľadanie nových procesov alebo produktov, výskyt zle štruktúrovaných problémov a následne aj časové oneskorenie, než je k dispozícii výstup projektu (Dosi, 1988; Hunter, Webster, & Wyatt, 2012; Lev, 2001; Wyatt, 2005). V prípade neúspechu projektu sú alternatívne oblasti využitia výdavkov na výskum a vývoj vzácné (Kothari, Laguerre, a Leone, 2002). V porovnaní s kapitálovými výdavkami sú preto investície do výskumu a vývoja výraznejšie spojené s variabilitou budúcich výnosov (Kothari et al., 2002). Tieto problémy naznačujú skutočné signály o úspechu projektov výskumu a vývoja pre účastníkov kapitálového trhu.

Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) definovala pravidlá vykazovania nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou, ktoré sú náročnejšie. Cieľom bolo zistiť, či interne vytvorený nehmotný majetok spĺňa podmienky na vykazovanie, preto IASB rozlišuje výskumnú činnosť od vývojovej činnosti. Prvým krokom podniku pri výdavkoch na výskum a vývoj by mala byť dôsledná analýza budúcich ekonomických úžitkov, ktoré očakáva od investícií, ktoré s týmito výdavkami súvisia.

Fáza výskumu je definovaná ako pôvodné a plánované výskumy získania nových vedeckých alebo technických poznatkov. Pre začiatok treba vedieť, že žiadny nehmotný majetok sa nevykazuje pokiaľ pochádza z výskumu. To znamená, že výdavky súvisiace s výskumom sa vykazujú ako náklad v čase ich vzniku, pretože účtovná jednotka môže dokázať, že existuje nehmotný majetok, ktorý bude s istotou generovať budúce ekonomické úžitky. Medzi výskumné činnosti patrí hlavne získavanie nových vedomostí, vyhľadávanie alebo hodnotenie, hľadanie alternatív napríklad pre materiály alebo procesy a rôzne návrhy či samotný výber týchto možných alternatív. Na základe účtovného štandardu IAS 38 sa všetky takéto výdavky vykazujú ako náklady v čase ich vzniku s vplyvom na výsledok hospodárenia, pretože účtovná jednotka ešte nemôže preukázať, že existuje nehmotný majetok, ktorý bude v budúcnosti generovať ekonomické úžitky.

Po fáze výskumu nasleduje fáza vývoja, ktorá obsahuje už činnosti na vytvorenie konkrétnych produktov, zlepšených produktov ale aj procesy, ktoré vyplývajú z poznatkov z prvej výskumnej fázy. Môžeme medzi ne radiť testovania ale aj navrhovania prototypov, ich zhotovenie. Na to, aby mohol byť majetok pochádzajúci z fázy vývoja vykázaný, IAS 38 v odseku 57 stanovil niekoľko podmienok:

- a) schopnosť technickej realizovateľnosti nehmotného majetku s možnosťou následného predaja alebo používania v rámci podnikania,
- b) zámer účtovnej jednotky dokončiť nehmotný majetok a ďalej ho využívať alebo predat',
- c) schopnosť účtovnej jednotky využívať alebo predat' vytvorený nehmotný majetok,
- d) postupné preukázanie spôsobu, akým budú plynúť ekonomické úžitky, a preukázanie existencie trhu pre predaj alebo použitie výsledkov tohto nehmotného majetku, a to buď ďalším stranám, alebo pre interné použitie,
- e) preukázanie dostatočné, technické, finančné, prípadne iné potrebné zdroje na dokončenie vývoja, samotné využívanie alebo predaj nehmotného majetku,
- f) schopnosť spoľahlivého ocenenia prostredníctvom priradenia výdavkov k nehmotnému majetku v období jeho vývoja.

Pokiaľ sú splnené kritériá vykazovania, nehmotný majetok sa prvotne oceňuje obstarávacou cenou (IAS 38.24). Štandard uvádza, že po vykázaní možno nehmotný majetok oceňovať pomocou nákladového modelu alebo pomocou modelu precenenia (IAS 38.72). Po prvotnom vykázaní nákladový model naznačuje, že nehmotný majetok by sa mal účtovať

v obstarávacej cene zníženej o amortizáciu a straty zo zníženia hodnoty. Ak sa zvolí model precenenia, nehmotný majetok sa bude účtovať v reálnej hodnote zníženej o všetky následné akumulované amortizácie a straty zo zníženia hodnoty, pričom reálne hodnoty sa majú určiť odkazom na aktívny trh (IAS 38.75). V tomto ohľade je aktívny trh taký, na ktorom sa transakcie uskutočňujú s dostatočnou frekvenciou a objemom na to, aby sa informácie o cenách poskytovali priebežne (IFRS 13). Ak je však možné získať informácie o reálnej hodnote z aktívnych trhov a podnik sa rozhodne pre model precenenia, bude nevyhnutné vykonávať precenenia na pravidelnej báze tak, aby sa účtovná hodnota nehmotného majetku vytvoreného interne podstatne nelíšila od jeho reálnej hodnoty k dátumu zostavenia súvahy.

Globálna ekonomika sa rýchlo posúva do éry informačných technológií, internetových platforiem, umelej inteligencie a ďalších priemyselných odvetví novej ekonomiky založených na technológiách. Technologické firmy, ktoré priamo uznávajú náklady na výskum a vývoj ako výdavky, majú väčšiu pravdepodobnosť podinvestovania (Edmans et al., 2017; Jochemet et al., 2018; Dinh et al., 2019). Lev (2019) tvrdí, že náklady na interne generované nehmotné aktíva vedú k obrovskému nesúladu medzi výnosmi a nákladmi, čo znižuje relevantnosť vykazovaných ziskov.

1.5.4 Kapitalizácia nákladov na výskum

Prvoradým cieľom výdavkov na výskum a vývoj je zabezpečiť rozvoj a zlepšovanie spoločnosti jej finančné výsledky. Na rozdiel od iných investícií však môžu spoločnosti považovať investície do výskumu a vývoja za vedomé činnosť, ktorých cieľom je vývoj inovatívnych riešení. Bushee (1998) uznáva investície do výskumu a vývoja ako najdôležitejším prvkom pri odhadovaní hodnoty spoločnosti z dlhodobého hľadiska. Podobný názor prezentujú Kothari, Laguerre a Leone (2010), podľa ktorých výsledky investícií do výskumu a vývoja sa vyznačujú väčšou volatilitou a sú rizikovejšie ako investície do fixných aktív, ale sú aj zdrojom dlhodobých prínosov pre podnik. Účinky investícií do výskumu a vývoja môže zahŕňať zlepšenie ziskovosti a zvýšenie konkurencieschopnosti ponúkaných produktov a služieb. Coad a Grassano (2016) na základe širokého prehľadu súčasného výskumu tvrdia, že najdôležitejším dôvodom investovania do výskumu a vývoja v podnikoch je očakávaný nárast tržieb. Jeden z najzaujímavejších trendov vo výskume sa týka vzťahu medzi zdrojom financovania a intenzitou výskumnej a vývojovej práce. Výsledky väčšiny štúdií (Bond, Harhoff, a van Reenen, 2005; Hall, 2002, Pellegrino a Savona, 2017) uvádzajú, že výskumná a vývojová práca čelí vážnym prekážkam v prístupe k externým zdrojom kapitálu, čo sa vysvetľuje vysokým rizikom tohto typu

investície, nedostatkom bezpečnosti a vysokou úrovňou informačnej asymetrie medzi poskytovateľmi kapitálu a výskumnou jednotkou. Neustály výskum nových produktov a technológií umožňuje firmám presadiť sa na trhu a odolávať tlaku konkurencie. Nehmotný majetok teda predstavuje základný faktor úspechu vo firmách s intenzívnym výskumom. Účtovanie nákladov na výskum a vývoj je však stále kontroverznou otázkou. Vďaka možnosti kapitalizovať náklady na výskum a vývoj môžu firmy podávať správy o úspešnosti svojich projektov výskumu a vývoja a tým poskytovať relevantné informácie trhu. Tieto aktíva sú však spojené so značnou neistotou. Perspektívy úspechu výskumných projektov sú neznáme najmä v ranom štádiu ich vývoja. Okrem toho je ťažké rozlíšiť fázu výskumu, kde sa náklady považujú za výdavky, od fázy vývoja, kde náklady môžu viesť k aktívu. Pre používateľov účtovnej závierky je ťažko pochopiteľné, či kapitalizované náklady na výskum a vývoj predstavujú budúce ekonomické úžitky.

Rada pre účtovné štandardy (FASB) uvádza, že budúce ekonomické úžitky sú neisté pre väčšinu nákladov na výskum a vývoj, čo je hnacou silou okamžitého vykazovania nákladov na výskum a vývoj (ASC 730-10-05-2). Markarian a kol. (2008) sa zameriavajú na perspektívu riadenia výnosov a skúmajú, či firmy kapitalizujú náklady na výskum a vývoj. Testujú najmä, či zmena ziskovosti ovplyvňuje kapitalizáciu nákladov na výskum a vývoj. Označujú negatívne aj významný vzťah medzi zmenou ziskovosti a kapitalizovanými nákladmi na výskum a vývoj a tvrdia, že kapitalizácia nákladov na výskum a vývoj sa používa na účely vyrovňania príjmov. Ak firma míňa viac peňazí na výskumno-vývojovú činnosť, jej výkon pred kapitalizáciou nákladov na výskum a vývoj poklesne v dôsledku vyšších výdavkov na výskum a vývoj. Ak sa tieto projekty výskumu a vývoja v budúcnosti ukážu ako úspešné, firmy by mohli kapitalizovať tie náklady výskumu a vývoja, ktoré poskytujú relevantné informácie. Okrem toho Cazavan-Jeny a spol. (2011) zistili, že kapitalizujúce firmy majú motiváciu poraziť referenčné hodnoty príjmov a že kapitalizujúce firmy nedosahujú lepšie výsledky ako firmy, ktoré vykazujú náklady hneď do nákladov. Kritériá požadované v IAS 38.57 majú za cieľ zabezpečiť kapitalizáciu nákladov na výskum a vývoj, ktoré predstavujú budúce ekonomické prínosy a vyhnúť sa kapitalizácii nákladov vytvorených na neúspešné projekty výskumu a vývoja. Poskytujú však aj rozsiahlu mieru úsudku. Napríklad úmysel dokončiť aktívum alebo schopnosť používať majetok môže hodnotiť len samotné riadenie. Splnenie šiestich kritérií môže byť reálne, ak ide o projekt výskumu a vývoja takmer dokončený, ale na začiatku vývojovej fázy úsudok spočíva na rozhodnutí manažmentu. Pomocou tohto úsudku môže manažment určiť načasovanie a teda

aj výšku kapitalizovaných nákladov na výskum a vývoj. Podľa značnej diskretnosti za týmito účtovnými pravidlami predstavuje kapitalizácia nákladov na výskum a vývoj primeraný nástroj pre správu príjmov. Kapitalizáciou nákladov na výskum a vývoj manažment alokuje investície do výskumu a vývoja namiesto ich vynaloženia v bežnom období.

Oswald a Zarowin sa odvolávajú na niektoré faktory, ktoré ovplyvňujú rozhodnutie o kapitalizácii nákladov: veľkosť firmy, ziskovosť, intenzita činnosti výskumu a vývoja a rast (Oswald a Zarowin 2007; Oswald 2008). Ziskovejšie firmy majú v zásade ziskovejšie projekty výskumu a vývoja a mohli by tieto náklady kapitalizovať na signalizačné účely. Avšak, ziskovejšie firmy môžu tiež mať tendenciu vyhýbať sa kapitalizácii, aby signalizovali finančné zdravie. Pre firmy, ktoré intenzívne investujú do výskumu a vývoja, môže byť pravdepodobnosť, že tieto projekty povedú k úspechu a v dôsledku toho pozitívne ovplyvnia kapitalizáciu. Okrem toho, v súlade s výsledkami Aboodyho a Leva (1998), intenzita výskumu a vývoja pozitívne ovplyvňuje kapitalizáciu nákladov na výskum a vývoj. Zdá sa, že firmy menej náročné na výskum a vývoj sa rozhodnú kapitalizovať náklady na výskum a vývoj, ale kapitalizujú vyššie aktíva v oblasti výskumu a vývoja, keď majú aj vyššie investície do výskumu a vývoja. Kapitalizácia zvyšuje zisky len o pomernú časť kapitalizovaných výdavkov na výskum a vývoj, čo je zase podmienené dosiahnutím prahovej úrovne realizovateľnosti projektu. Vzhľadom na to, že väčšina firiem má portfólio projektov v rôznych fázach rozpracovanosti, pravdepodobnosť kapitalizácie zmierňujúca tlak na zisky bude závisieť od stavu týchto projektov a ich spôsobilosti na kapitalizáciu. Na úrovni firmy neexistujú žiadne empirické dôkazy o tom, či by kapitalizácia znížila pravdepodobnosť zníženia výdavkov na výskum a vývoj.

S kapitalizáciou nákladov na vývoj sú spojené náklady, ktoré môžu ovplyvniť rozhodovanie spoločností o kapitalizácii. Po prvé, kapitalizácia výskumu a vývoja si vyžaduje, aby firmy mali prepracované interné systémy manažérskeho účtovníctva v súlade s IAS 38, čo od nich vyžaduje, aby preukázali, že dokážu rozlišovať medzi výskumnou a vývojovou fázou projektov a poskytnú dôkaz, že obmedzujúce podmienky pre kapitalizáciu sú splnené (Dinh et al., 2016). Po druhé, kapitalizácia výskumu a vývoja odhaľuje očakávania firmy týkajúce sa budúcich výhod z investícií do výskumu a vývoja, čo môže zvýšiť konkurenciu v priemysle. Po tretie, kapitalizácia výskumu a vývoja môže viesť k strate dôveryhodnosti v prípade, že očakávané prínosy sa neprejavujú. Po štvrté, kapitalizácia výskumu a vývoja výrazne zvyšuje poplatky za audit (Cheng a kol., 2016; Kuo a Lee, 2017),

keďže kapitalizácia výskumu a vývoja vyžaduje, aby audítori vykonávali podstatne viac audítorskej práce (Cheng et al., 2016).

2 Cieľ a metodika práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je komplexne analyzovať praktické aspekty nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou na základe vybratého podniku. Cieľom je objasniť proces, akým spoločnosti vznikajú náklady na vytvorenie tohto nehmotného majetku, sledujúc ich vývoj v čase a následné začlenenie do svojej účtovnej evidencie. Neoddeliteľnou súčasťou je identifikácia rôznych faktorov, ktoré sa môžu objaviť v spojení s interne vytvoreným nehmotným majetkom z pohľadu daňových aspektov. Pochopenie týchto súvislostí je kľúčové pre vyhodnotenie ich dopadu na hospodárenie spoločnosti a daňové povinnosti.

Ďalším cieľom práce je ilustrovať na konkrétnom príklade, ako sa interne vytvorený nehmotný majetok uvádza v účtovnej závierke spoločnosti. Tento aspekt poskytne konkrétny pohľad na to, ako sú takéto aktíva vykazované a ponúkne praktické pochopenie ich reprezentácie vo finančnej dokumentácii. Dosiahnutím týchto cieľov sa práca zameria na poskytnutie komplexného prehľadu o životnom cykle nehmotného majetku od jeho vytvorenia až po účtovné spracovanie a ich širších dôsledkoch pre finančné zdravie a daňovú stratégiu spoločnosti.

Predpokladom pre splnenie nášho stanoveného cieľa je podnik, ktorý si vytvára dlhodobý nehmotný majetok interne. Preto sme si vybrali spoločnosť PIXEL FEDERATION, s.r.o., ktorá pôsobí vo video-hernom priemysle. Pre dosiahnutie našich cieľov budeme vychádzať z verejne dostupných účtovných závierok a výročných správ podniku v rozmedzí od roku 2021 až po rok 2023, kde sme si stanovili nasledujúce úlohy:

- analyzovať štruktúru nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou,
- vyobrazit' reálne náklady spoločnosti vynaložené na vývojovú činnosť,
- zobrazit' účtovanie nákladov v praxi,
- opísať daňové stimuly spojené s interne vytvoreným nehmotným majetkom,
- zobrazit' vykazovanie tohto majetku v účtovných závierkach podniku,
- poskytnúť rady pre efektívnejšie využívanie nehmotného majetku.

Pomocou finančných výkazov podniku identifikujeme celkovú štruktúru neobežného majetku za tri sledované obdobia a následnou analýzou dokážeme, že podnik v omnoho väčšej miere disponuje s nehmotným majetkom, hlavne s interne vytvoreným, ako s tým hmotným a poukážeme na jeho samotný vývoj v čase. Keďže náš podnik je vývojárom hier, porovnáme jednotlivé sumy reálnych nákladov na tvorbu nehmotného majetku čím zistíme,

ktorá nákladová položka je pre účtovnú jednotku najintenzívnejšia a prečo je to tak. Následne znázorníme, ako môže vyzerat' účtovanie týchto nákladov v praxi.

Vďaka komplexnému preštudovaniu účtovných závierok a výročných správ opíšeme, pred akými daňovými stimulmi účtovná jednotka stojí, zistíme na aké úľavy a oslobodenia má nárok a či si nejaké z nich uplatňuje. Pomocou tabuliek a grafov porovnáme jej výsledok hospodárenia a daňovú povinnosť za tri roky a vysvetlíme, ako sa v závislosti od výšky daňovej povinnosti a daňových stimulov mení výsledok hospodárenia.

Nakoľko vykazovanie majetku v účtovných závierkach má veľký význam nie len pre samotný podnik, ale aj pre externých užívateľov, ukážeme ako sa v tomto podniku nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou vykazuje. Vysvetlíme štruktúru účtovnej závierky a rovnako aj sumy, ktoré sú vykázané na jej jednotlivých riadkoch a ktoré ovplyvňujú hodnotu aktív.

Po našom zhodnotení cyklu nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou v podniku bude našou úlohou navrhnúť možnosti ako efektívnejšie využívať tento majetok, aby si tak podnik mohol prilepšiť vo svojej podnikateľskej činnosti. Pokiaľ sa nájdú možné problémy účtovnej jednotky, zvážime možnosti ich riešenia.

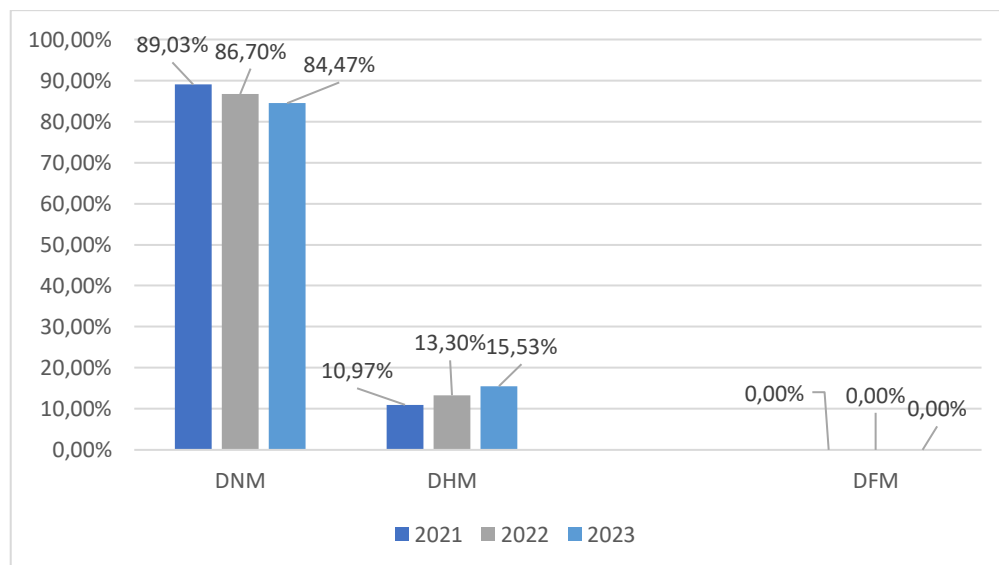
3 Analýza praktických aspektov nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou

3.1 Analýza štruktúry nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou vo vybranom podniku

PIXEL FEDERATION, s.r.o. je firma pôsobiaca na Slovensku, ktorá sa zameriava na vývoj a vydávanie počítačových a mobilných hier. Bola založená v roku 2007, sídli v Bratislave a zamestnáva vyše 230 zamestnancov. Na svojom konte má niekoľko úspešných hier, ktoré sú známe a hrané po celom svete. Hlavnou činnosťou účtovnej jednotky je spracovanie videa a zvuku so súhlasom autora, grafické práce a zhotovovanie tlačových predlôh výpočtovou technikou, výroba a predaj zvukových a zvukovoobrazových záznamov so súhlasom autora.

V štruktúre neobežného majetku dominuje dlhodobý nehmotný majetok, čo je predpokladom pri podniku, ktorý je vývojárom a vydavateľom elektronických hier. Dlhodobý hmotný majetok netvorí v celkovej štruktúre majetku ani 20% za tri sledované obdobia a podnik nedisponuje ani dlhodobým finančným majetkom (Graf 1).

Graf 1: Štruktúra neobežného majetku vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023

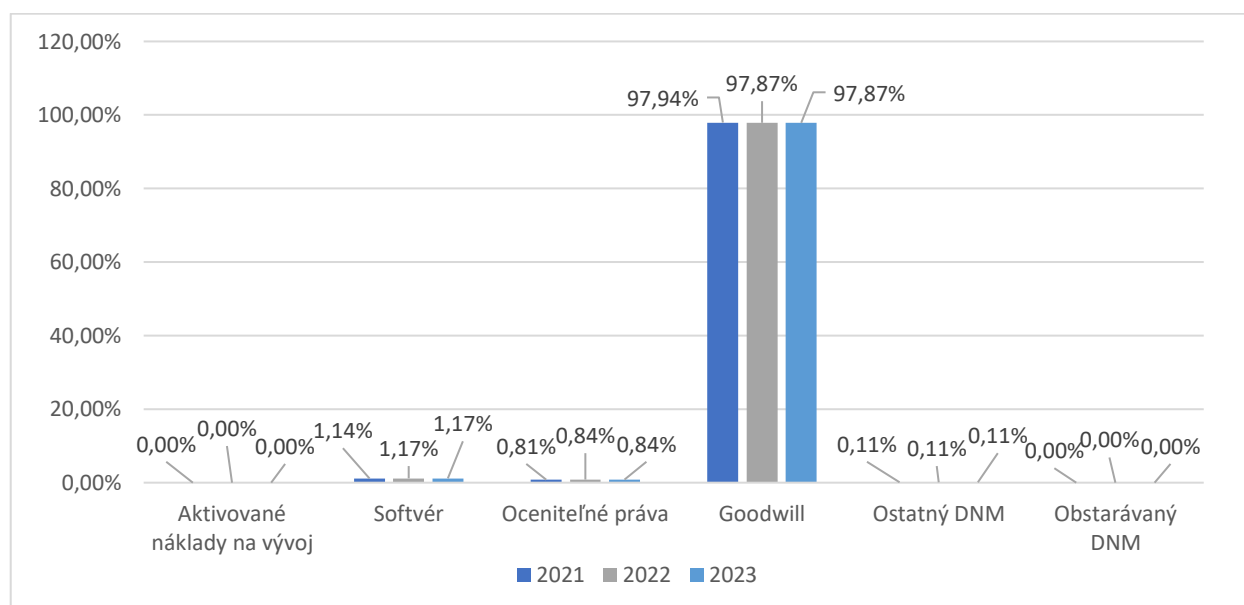

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štruktúru dlhodobého nehmotného majetku tvoria nasledovné položky majetku (Graf 2):

- g) aktivované náklady na vývoj,
- h) softvér,
- i) ocenieľné práva,
- j) goodwill,
- k) ostatný DNM,
- l) obstarávaný DNM.

Graf 2: Štruktúra nehmotného majetku vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe grafu 2 môžeme povedať, že výraznou položkou medzi DNM je goodwill, ktorý sa v priebehu troch rokov nezmenil a z celkového nehmotného majetku tvorí takmer 98%. Účtovná jednotka vo svojej výročnej správe uvádza, že goodwill nadobudla po zlúčení s PIXEL CONFEDERATION, s.r.o. v roku 2018 a jeho hodnota bola 8 692 028 eur.

Druhou najvýraznejšou položkou DNM je softvér, ktorý aj keď na grafe vyššie vyzerá zanedbateľne a jeho hodnota počas troch rokov stúpila len o 0,038%, tvorí hodnotu cez 100 000 eur. Na grafe môžeme vidieť aj ocenieľné práva, ktoré tvoria v priemere 0,83% štruktúry z celkového nehmotného majetku. Ocenieľné práva môžu v podniku tvoriť rôzne licencie, užívacie práva, technické a vedecké poznatky – know-how, obchodné značky či ochranné známky a iné výsledky tvorivej činnosti podniku. Nami vybraný podnik za

pozorované tri roky nemal medzi nehmotným majetkom aktivované náklady na vývoj a dokonca si nehmotný majetok ani neobstarával.

Vďaka veľmi nízkej premenlivosti DNM sa nemení ani celková hrubá hodnota tohto majetku, a preto v každom z pozorovaných rokov presahuje sumu 8 800 000 eur. Na tabuľke nižšie môžeme vidieť vertikálnu analýzu dlhodobého nehmotného majetku počas troch rokov, ktorou dokazujeme fakt, že nehmotný majetok sa v čase výrazne nemenil.

Tabuľka 3: Vertikálna analýza DNM vo vybranom podniku v rokoch 2021-2023

Vertikálna analýza DNM v %			
	2021	2022	2023
Aktivované náklady na vývoj	0,00%	0,00%	0,00%
Softvér	1,14%	1,17%	1,17%
Oceniteľné práva	0,81%	0,84%	0,84%
Goodwill	97,94%	97,87%	97,87%
Ostatný DNM	0,11%	0,11%	0,11%
Obstarávaný DNM	0,00%	0,00%	0,00%
DNM SPOLU	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podstatou vertikálnej analýzy DNM je zobrazenie zmien štruktúry jednotlivých položiek majetku za sledované obdobia. Môžeme konštatovať, že na nehmotnom majetku sa nediali žiadne rozsiahle zmeny a svoju štruktúru si drží po celé tri obdobia. Podnik v každom roku disponoval aj s nákladmi na vývoj, neboli však aktivované (Tabuľka 4), preto sú zobrazené s nulovými percentami na grafe 2 aj v tabuľke 3. Vo svojich poznámkach má účtovná jednotka dané, že náklady na vývoj a výskum neaktivuje, ale zaúčtuje ich priamo do nákladov účtovného obdobia, v ktorom vznikli a s ktorými súvisia. Náklady na vývoj účtuje do obdobia, v ktorom vznikli, pretože sa nevzťahujú na určitý výrobok alebo proces, pri ktorom môžu preukázať technickú realizovateľnosť a následnú možnosť predaja.

Tabuľka 4: Výskumná a vývojová činnosť v rokoch 2021-2023

Dlhodobý nehmotný majetok	Sledované obdobie		
	Hodnota k 31.12.2021	Hodnota k 31.12.2022	Hodnota k 31.12.2023
Vynaložené náklady na výskum	0	0	0
Vynaložené náklady na vývoj, z toho:	955 812	999 406	795 993
- neaktivované náklady na vývoj	955 812	999 406	795 993

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa tabuľky 4 vidíme, že vývojová činnosť podniku v roku 2023 o niečo klesla oproti predchádzajúcim dvom rokoch. Dôvodom najintenzívnejšej vývojovej činnosti v roku 2022 bolo uvedenie novej mobilnej hry na trh.

3.2 Zobrazenie účtovníctva vo vybranom podniku

3.2.1 Vytvorenie nehmotného majetku v podniku

Vybraná účtovná jednotka pôsobí vo video-hernom odvetví čo znamená, že do svojej aktivity vo veľkej časti zaraďuje vývojovú činnosť. Vieme, že účtovná jednotka náklady vynaložené na vývojovú činnosť neaktivuje, pretože nespĺňajú určité podmienky a preto sú účtované priamo do nákladov, s ktorými súvisia.

Môžeme predpokladať, že v tejto činnosti podnik vykonáva rôzne testovania prototypov, procesov a systémov, vytvára dizajn a skúma ich konečnú aplikáciu. Na základe analýzy účtovných závierok účtovnej jednotky sme zistili, že podnik vykazuje náklady na spotrebu materiálu – účet 501, energie – účet 502 a ostatných neskladovateľných dodávok – účet 503 a náklady na služby – účtovná skupina 51, ktoré môžu okrem iných vykázaných nákladov byť zaradené medzi náklady na vývoj.

Tabuľka 5: Zobrazenie vybraných nákladov podniku súvisiacich s fázou vývoja v rokoch 2021-2023

Druh nákladu	Brutto hodnota v účtovnej závierka zostavenej k:		
	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok	364 186 €	466 062 €	380 549 €
Služby	26 964 288 €	28 525 389 €	25 851 503 €
Mzdové náklady, náklady na sociálne poistenie a sociálne náklady	11 696 915 €	12 792 685 €	13 506 712 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných závierok PIXEL FEDERATION, s.r.o.

Výraznú položku tvoria služby s najvyššou hodnotou v každom roku, medzi ktoré však zaradujeme opravy a udržiavanie – účet 511, cestovné – účet 512, náklady na reprezentáciu – účet 513 a ostatné služby – účet 518. Nemôžeme preto s istotou tvrdiť, že najviac nákladov na vývoj bolo vynaložených práve cez služby. Nakoľko nevieme s určitosťou povedať, aká hodnota jednotlivých nákladov bola použitá v súvislosti s vývojovou činnosťou, účtovanie mohlo vyzerat' nasledovne:

Tabuľka 6: Účtovné zobrazenie nákladov súvisiacich s fázou vývoja v rokoch 2021-2023

Doklad	Účtovný prípad	Suma			Účtovanie	
		2021	2022	2023	MD	D
VYD	Spotreba materiálu pri vývojovej činnosti	35 €	40 €	27 €	501	112
VYD	Faktúra za dodávky energie	422 510 €	436 309 €	349 830 €	502	321
DFA	Faktúra za udržiavanie DNM	6 440 €	4 616 €	3 451 €	518	321
DFA	Faktúra za poradenské a audítorské služby	3 790 €	4 223 €	2 329 €	518	321

ID	Mzdy zamestnancov pracujúcich na vývojovej činnosti	523 037 €	554 218 €	440 356 €	521	331
	SPOLU	955 812 €	999 406 €	795 993 €		

Zdroj: Vlastné spracovanie

Rozborom položiek súvahy v rokoch 2021-2023 sa nám podarilo zistiť, že účtovná jednotka disponovala materiálom len v hodnote 1 914 € v roku 2021, 3 198 € v roku 2022 a 3 124 € v roku 2023. Znamená to, že na svoju vývojovú činnosť nespotrebuje veľké množstvo materiálu v porovnaní napríklad s energiami, nakoľko vytvára nehmotný majetok v podobe počítačových a mobilných hier. Nedokážeme povedať presnú sumu jednotlivých nákladov, pretože ich hodnota závisí od viacerých faktorov. Jedným z hlavných faktorov ovplyvňujúcich hodnotu vynaložených nákladov môže byť projekt, teda nehmotný majetok, na ktorom podnik pracuje a vytvára ho, hlavne jeho finančná ale aj časová náročnosť. To ďalej ovplyvňuje počet zamestnancov, ktorí sú potrební pri vývojovej činnosti a teda aj mzdové náklady na nich. Čím je projekt väčší a náročnejší, tým si vyžaduje viac ľudí, ktorí sa budú na vývoji nehmotného majetku podieľať. Okrem nákladov uvedených v tabuľke môžu však do nákladov na vývoj zasahovať napríklad aj odpisy alebo iné režijné náklady. Po preskúmaní súvahy a výkazu ziskov a strát daného podniku môžeme s určitosťou povedať, že zo všetkých nákladov na hospodársku činnosť boli najvyššie náklady na služby v priemere 27 113 726,70 € za sledované tri obdobia, po ktorých nasledovali osobné náklady v priemere 12 665 437,30 € za sledované tri obdobia. Treba však brať na zreteľ, že vo vývojovej činnosti tieto náklady nemuseli dominovať.

3.2.2 Možné daňové implikácie v podniku

Každá účtovná jednotka sa snaží mať čo najnižší základ dane, na ktorý vplýva veľa činiteľov. V spojitosti s nákladmi na výskum a vývoj existujú rôzne daňové stimuly umožňujúce podnikom v Slovenskej republike poskytnúť dodatočnú motiváciu na investície do vývoja a inovácií no rovnako môžu ovplyvniť aj ich rozhodnutie o vykazovaní nákladov na vývoj. Kapitalizácia môže viesť k vyššiemu daňovému základu, na druhej strane však môže umožniť neskoršie odpisovanie týchto nákladov, čím sa daňová povinnosť do budúcnosti znižuje.

Podnik musí pri výpočte dane z príjmov brať do úvahy odloženú daň, ktorá vzniká ako rozdiel účtovných a daňových hodnôt majetku a záväzkov, ktorý nastane až

v budúcnosti. Hlavnými dôvodmi vzniku sú odpisy, rôzne daňové úľavy alebo amortizácia. Keďže zákon o dani z príjmov rozumie nákladom a výnosom trochu inak ako zákon o účtovníctve, je dôležité pre účtovnú jednotku zohľadniť pripočítateľné a odpočítateľné položky pri počítaní dane z príjmov, ktoré sa odrážajú v splatnej dani. Splatná daň vyplýva z hospodárskeho výsledku spoločnosti pred zdanením, ktorý je upravený o tieto položky.

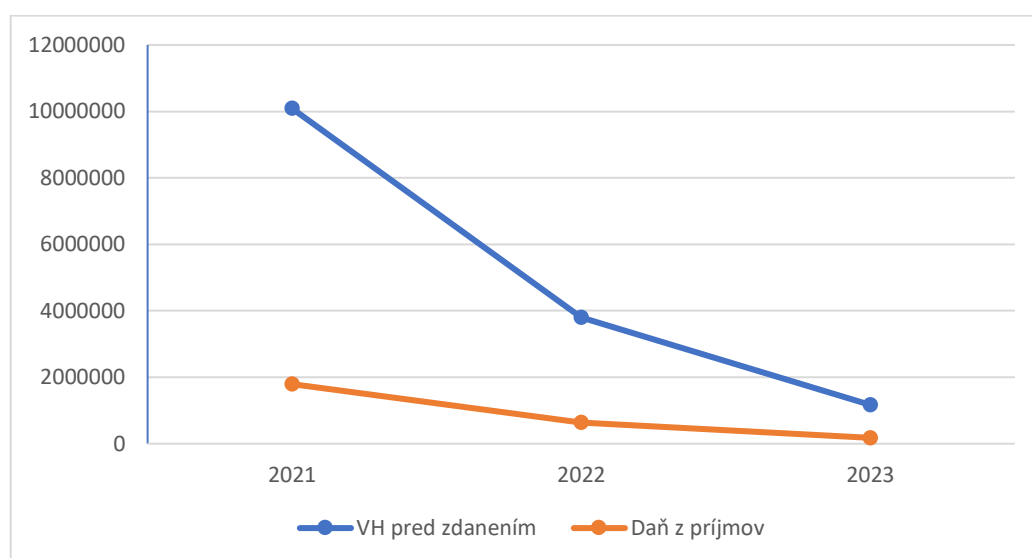
Tabuľka 6: Zobrazenie zmien VH po odpočítaní dane z príjmov v rokoch 2021-2023

VH pred zdanením	Splatná daň	Odložená daň	VH po zdanení
Rok 2021			
10 086 687 €	1 715 597 €	77 391 €	8 293 699 €
Rok 2022			
3 804 873 €	613 947 €	25 154 €	3 165 772 €
Rok 2023			
1 167 848 €	199 265 €	-22 162 €	990 745 €

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ a účtovných závierok PIXEL FEDERATION, s.r.o.

Vďaka analýze výročných správ a účtovných závierok účtovného subjektu sme zistili, že v roku 2023 odložená daň nadobudla zápornú hodnotu, čo pre podnik znamenalo, že celková daň z príjmov v tomto roku bola o túto sumu vyššia, teda sa k VH pred zdanením pripočítala. Dôvodom bol rozdiel účtovných hodnôt majetku a záväzkov, ktorý bol vyšší ako daňové hodnoty majetku a záväzkov. Mohli to byť rozdiely v odpisoch, v účtovaní špecifických položiek ale aj daňové úľavy.

Graf 3: Vývoj VH pred zdanením a dani z príjmov v podniku v rokoch 2021-2023

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 3 vidíme, ako sa daňová povinnosť počas troch rokov výrazne znížila. Do úvahy však musíme brať skutočnosť, že aj samotný výsledok hospodárenia bol každým rokom nižší a v priemere sa za tri roky zmenil o 34,5%.

Slovenská legislatíva umožňuje daňovníkom oslobodenie od odpisov zahrnutých vo výdavkoch na aktivované náklady na vývoj. Nakoľko nami vybraný podnik nemal žiadne náklady na vývoj aktivované, toto oslobodenie si nemohol ani v jednom sledovanom roku uplatniť. Okrem tohto oslobodenia si daňovník môže uplatniť oslobodenie na príjmy z odplát za poskytnutie práva na použitie vynálezu alebo softvéru, ktorý je výsledkom vývoja. Bližšie špecifiká sú uvedené v zákone o dani z príjmov v §13a. Podnik vo svojich výročných správach neposkytuje žiadne informácie o poskytovaní licencií na použitie interne vytvoreného nehmotného majetku, môžeme teda predpokladať, že si ani neuplatňuje toto oslobodenie.

3.2.3 Výkazovanie nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou v účtovnej závierke podniku

Účtovná závierka predstavuje prezentáciu skutočností o majetku a záväzkoch, vlastnom imaní a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky a jej cieľom je poskytnúť užívateľovi informácie o priebehu transakcií a zmien, ktoré nastali v účtovnej jednotke počas účtovného obdobia. Tvorí ju súvaha rozdelená na aktíva a pasíva, výkaz ziskov a strát a v neposlednom rade poznámky, ktoré bývajú väčšinou vo forme prílohy. Nami vybratý

podnik účtuje v sústave podvojného účtovníctva a jeho účtovným obdobím je kalendárny rok, preto má povinnosť zostaviť účtovnú závierku k 31.12. daného roka. Za všetky sledované obdobia (2021-2023) podnik vykonal riadnu účtovnú závierku.

Účtovná závierka má svoju pevnú štruktúru, ktorá je nemenná a je veľmi dôležitá ju vedieť správne čítať. Brutto – časť 1 poskytuje informáciu o hrubej hodnote majetku, do políčka Korekcia – časť 2 sa udáva hodnota, ktorá znižuje hrubú hodnotu majetku, môžu to byť oprávky alebo opravné položky a políčko Netto 2 predstavuje rozdiel medzi Brutto – časť 1 a Korekcia – časť 2, teda čistú hodnotu majetku. Okrem vykazovania za bežné účtovné obdobie sa v účtovnej závierke nachádzajú informácie aj o čistej hodnote majetku z predchádzajúceho účtovného obdobia a to v políčku Netto 3.

Nakoľko ani v jednom sledovanom roku podnik nevykazoval aktivované náklady na vývoj (r. 04), obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok (r. 09) ani poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (r. 10), vybrali sme účtovnú závierku zostavenú za obdobie 1/2021 – 12/2021 pre lepšiu vizualizáciu vykazovania nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou (Tabuľka 7).

Tabuľka 7: Vykazovanie DNM v podniku za rok 2021

Označenie	Strana aktív	Číslo riadku	Bežné ÚO		Bezprostredne predchádzajúce ÚO
			Brutto – časť 1	Netto 2	Netto 3
			Korekcia – časť 2		
A.I.	DNM súčet (r. 04 až r. 10)	03	8880776	2760087	
			6120689		4498299
A.I.1	Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	04			
2.	Softvér (013) - /073, 091A/	05	104321	3652	
			100669		2122
3.	Oceniteľné práva (014) - /074, 091A/	06	74927	3960	
			70967		5296
4.	Goodwill (015) - /075, 091/A	07	8692028	2752475	
			5939553		4490881

5.	Ostatný DNM (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	08	9500		
			9500		
6.	Obstarávaný DNM (041) - /095A/	09			
7.	Poskytnuté preddavky na DNM (051) - /095A/	10			

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovnej závierky spoločnosti PIXEL FEDERATION, s.r.o.

V účtovnej závierke sa nehmotný majetok vykazuje na riadkoch 04 až 10, toto poradie je pevne stanovené a pri zostavovaní účtovných závierok nasledujúce roky sa nemení. Na základe analýzy výročnej správy a účtovnej závierky podniku z roku 2021 sme zistili, že k tomuto majetku boli vytvárané len oprávky v dôsledku odpisov.

Súčet Korekcia – časť 2, ktorý predstavuje v tomto prípade len oprávky k dlhodobému nehmotnému majetku, je 6 120 689 € k 31.12.2021. Na začiatku účtovného obdobia bola suma oprávok k nehmotnému majetku vo výške 4 376 227 €. Rozdiel týchto dvoch hodnôt tvorí sumu 1 744 462 €. Rovnakým spôsobom sme vypočítali sumu oprávok k dlhodobému hmotnému majetku, ktorá bola vo výške len 134 940 €. Odpisy dlhodobého majetku za toto účtovné obdobie teda tvorili spolu sumu 1 879 402 €, ktorá je vykázaná v rovnakej výške aj v účtovnej závierke.

3.3 Možnosti zlepšenia efektívneho využívania nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou

Po preanalýze účtovníctva nášho podniku sme došli k záveru, že by dokázal využiť svoj interne vytvorený nehmotný majetok o niečo efektívnejšie, čím by pomohol svojmu podnikaniu vo viacerých smeroch.

Obrázok 4: Zobrazenie efektívnejšieho využitia DNM vytvoreného vlastnou činnosťou

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako sme na základe výročných správ zistili, podnik svoje náklady na vývoj účtuje priamo do nákladov, s ktorými súvisia, pretože sa nevzťahujú na určitý výrobok alebo proces, pri ktorom môžu preukázať technickú realizovateľnosť a následnú možnosť predaja. Podnik by sa mal preto zamerať na niekoľko faktorov, ktoré túto skutočnosť ovplyvňujú. Môžeme sa domnievať, že podnik nemá dostačujúce vybavenie pre vývoj nehmotného majetku, zamestnanci pracujúci na výskume a vývoji nie sú v postačujúcej miere vyškolení a kvalifikovaní na túto prácu, podnik nemá dostatok financií na kvalitný výskum a vývoj a možno postupuje podľa zlých postupov pri výrobe. Podnik, ktorý má v pláne vytvárať nehmotný majetok sám si musí už na začiatku podnikania uvedomiť, že proces jeho tvorby je náročný ako finančne tak aj časovo. Okrem iného, nehmotný majetok je sám o sebe veľmi špecifický a aj jeho posudzovanie nie je ľahké. V prvom rade by mal podnik zabezpečiť vhodné vybavenie, ktoré sa vyžaduje na vytvorenie konkrétneho nehmotného majetku. Analýzou dostupných nástrojov si podnik dokáže vyselektovať tie najvhodnejšie, ktoré si môže dovoliť po finančnej stránke a ktoré mu prinesú najlepší úžitok. Správne zaškolenie zamestnancov priradíme k ďalšej dôležitej časti pri vytváraní nehmotného majetku, pretože pri nadobudnutí potrebných vedomostí a zručností sa podnik môže vyvarovať robeniu chýb v procese výroby, čo zaručene ušetrí podniku vzácny čas a rovnako tak aj finančné prostriedky. Nesmieme zabudnúť na dostatočnú dokumentáciu o procese tvorby

nehmotného majetku, pretože bez nej sa bude podniku ťažko hodnotiť technická realizovateľnosť majetku. Samozrejme, že existujú druhy nehmotného majetku, pri ktorých sa ťažko posudzuje technická realizovateľnosť, preto musíme do úvahy brať aj tento fakt. Veľakrát možno záleží len na subjektívnom názore viacerých osôb a ako sa na dané aktívum pozerajú a hodnotia ho. Pokiaľ by podnik vykonal určité zmeny v celom procese tvorby nehmotného majetku, dokázal by splniť všetky podmienky pre aktiváciu nákladov. Pre spoločnosť by tento krok znamenal hlavne lepší obraz v očiach investorov, nakoľko sa tým preukáže jej schopnosť generovať budúce úžitky prostredníctvom nových produktov. Takéto investície dokážu zvýšiť konkurencieschopnosť vďaka vytváraniu inovatívnych produktov, ktoré na trhu ešte neexistujú čím nie len že prilákajú nových zákazníkov ale aj zvýšia tržby.

Aktivovaním nákladov na vývoj vzniká podniku však aj iná výhoda, ktorá má okrem konkurencieschopnosti a dobrého mena výhodu aj z daňovej stránky. Základným pravidlom pre využitie daňovej optimalizácie je tvorba majetku z výskumu a vývoja, ktorý prináša pokrok či už technický alebo vedecký. Pokiaľ podnik vie s určitosťou povedať, že vývoj realizuje, môže využiť odpočet na výdavky, ktoré sú naň vynaložené. Je to podpora, ktorá umožňuje podnikom uplatniť dodatočných 100% z výšky nákladov v daňovom základe, čo zabezpečí nižšiu splatnú daň. Okrem toho podnik dokáže prehľadne sledovať svoje náklady, pretože je nútený viesť ich evidenciu.

Nakoľko sme nezistili, či podnik poskytuje licencie na využívanie vybraného nehmotného majetku, ktorý sám vytvoril, predpokladáme, že prichádza o možnosť oslobodenia pri zdaňovaní časti príjmov, ktoré plynú z odplát za poskytnutie tohto práva. Podmienkou je, aby tento nehmotný majetok pochádzal z výskumu a vývoja, čo pri vývojárskom podniku nie je problém. Jednoduchou radou je začať poskytovať tieto licencie, čím by sa okrem uplatnenia oslobodenia pri zdaňovaní určite zvýšili aj tržby podniku. Podnik by vedel týmto spôsobom expandovať na rozličné trhy, možno aj do iného odvetvia, mal by možnosť uzatvárať partnerstvá s inými firmami a celkovo by sa vedel na trhu lepšie presadiť.

Záver

Analýzou podniku, ktorý si sám vytvára nehmotný majetok sme dospeli k viacerým kľúčovým záverom. Práca skúmala štruktúru a proces výroby tohto majetku, ktorá zahŕňa širokú škálu činností od výskumovej a vývojovej fázy až po ochranu nehmotného majetku a jeho zobrazovanie vo finančných výkazoch. Identifikovali sme výhody tvorby tohto majetku, ktorý môže pomôcť podniku zvýšiť jeho produktivitu a konkurencieschopnosť, rovnako sme popísali akou náročnou činnosťou je vytvoriť nehmotný majetok a v poslednom rade sme zhodnotili aktuálnu situáciu v nami vybranom podniku.

Pomocou grafov sme dokázali, že vybraný podnik disponoval v najväčšom množstve s dlhodobým nehmotným majetkom, čo bolo našou základnou podmienkou pri výbere podniku. Na základe vertikálnej analýzy nehmotného majetku sme bližšie popísali jeho vývoj a dokázali sme, že v priebehu troch rokov sa intenzívne nemenil a jeho štruktúra zostávala takmer rovnaká. Cieľom práce bolo zamerať sa na účtovníctvo interne vytvoreného majetku, preto sme začali s analýzou nákladov, ktoré musia byť vynaložené pri procese tvorby tohto majetku. Touto analýzou sme zistili, že náš podnik neaktivuje náklady na vývoj ale priamo ich účtuje do nákladov s nimi súvisiacimi, čo sa odzrkadlilo vo vysokých hodnotách pri nákladoch na služby, energie a mzdy. Nakoľko z finančných výkazov sme nedokázali určiť presné sumy vynaložených nákladov na vývoj, ukázali sme ako mohlo približne vyzerat' účtovanie takýchto nákladov v praxi.

Zobrazením vývoju výsledku hospodárenia a daňovej povinnosti podniku za sledované obdobia sme ukázali, ako sa v závislosti od výšky daňovej povinnosti mení aj výška výsledku hospodárenia, ktorá v našom prípade každým rokom klesala. Po preštudovaní platnej legislatívy sme získali poznatky o daňových oslobodeniach a úľavách, na ktoré podnik môže mať nárok no kvôli nesplneným podmienkam si ich nemôže uplatniť. Na základe účtovných závierok sme zobrazili, ako účtovná jednotka reálne vykazuje svoj nehmotný majetok, stručne sme popísali štruktúru účtovnej závierky a zistili sme, že hodnotu nehmotného majetku znižuje len pomocou oprávok, ktoré sa tvoria vďaka odpisovaniu majetku.

Po analýze skutočností súvisiacich s účtovníctvom nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou tohto podniku sme popísali možnosti efektívnejšieho

využívania tohto majetku, na základe ktorých by si podnik dokázal spomínané daňové oslobodenia a úľavy uplatniť a okrem iného by vedel pomôcť aj svojmu podnikaniu.

Použitá literatúra

BEHÁŇOVÁ, Margita. *Duševné vlastníctvo v globalizovanom svete*. In *Logistický monitor – Internetové noviny pre rozvoj logistiky na Slovensku* [online]. Žilina : Logistický monitor, 2008. 6 s. Dostupné na internete: <https://www.logistickymonitor.sk/images/prispevky/dusevne-vlastnictvo.pdf> ISSN 1336-585

DE WAEGENAERE, Anja – SANSING, Richard C. – WIELHOUWER, Jacco L. Development cost capitalization during R&D races. *Contemporary Accounting Research*, [online]. 2017, 34.3: 1522-1546. Dostupné na: <https://doi.org/10.1111/jbfa.12370>

EDVINSSON, Leif – MALONE, M. Shawn. *Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding its hidden roots (No Title)*, [online]. New York: Harper Business Publisher of Hamburg, Chair of International Economics, Hamburg, 1997. 34 s. Dostupné na internete: <https://cir.nii.ac.jp/crid/1130282272584572544>

FALK, Martin. *New empirical findings for international investment in intangible assets*. In *Research paper on the determinants of intangible investment and different types of innovation* [online]. Viedeň : WWWforEurope, Júl 2013, Working Paper, No. 39, 40s. Dostupné na: <https://phaidra.univie.ac.at/detail/o:358185>

FLIGNOR, Paul – OROZCO, David. *Intangible Assets & Intellectual Property Valuation: A Multidisciplinary Perspective* [online]. Genebra : In *World Intellectual Property Organization* (WIPO). Jún 2006. Dostupné na: http://www.labrate.ru/discus/messages/6730/IP_Valuation-8256.pdf

HAIJYEV, Hafis. *Accounting and tax accounting for the accrual of depreciation of fixed assets and ways of convergence*. In *SHS Web of Conferences*. EDP Sciences, 2021. p. 0202 [online]. Baku, Republic of Azerbaijan : The Authors, published by EDP Sciences, 7 s.,

Dostupné na internete: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2021/03/shsconf_glob20_02020.pdf

Intellectual property and human rights, WIPO Publication [online]. Ženeva : No. 762(E), 1998. 231 s. Dostupné na internete:

MOLNÁROVÁ, Anikó. *Intangible assets and approaches of their measurements*. In *emijournal* [online]. Brno 2017 : EMI, Vol, 9, Issue 3, 2017. 13 s. Dostupné na: http://emijournal.cz/wp-content/uploads/2017/12/05_NEHMOTN%C3%89-AKT%C3%8DVA-A-PR%C3%8DSTUPY-ICH-OCE%C5%87OVANIA.pdf ISSN 1805-353X

MOODY, Daniel L. – WALSH, Peter. *Measuring The Value Of Information: An Asset Valuation* [online]. Dánsko: Approach European Conference on Information Systems, in ECIS 1999: 496-512, 17 s. Dostupné na internete: <https://www.researchgate.net/profile/Faris-Alshubiri/post/How-to-determine-information-asset-value/attachment/59d6278679197b8077985d05/AS%3A326144877449217%401454770408208/download/1000.pdf>

OECD Economics Department Working Papers No. 1547 *Productivity growth and finance: The role of intangible assets - a sector level analysis*, 49 s. Dostupné na: <https://www.oecd-ilibrary.org/deliver/e26cae57-en.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpaper%2Fe26cae57-en&mimeType=pdf>

PASTOR, Damián, et al. *Intangibles and methods for their valuation in financial terms: Literature review. Intangible capital*, [online]. Španielsko : Intangible Capital, vol. 13.2, 2017. 387-410, 25 s. Dostupné na internete: <https://www.intangiblecapital.org/index.php/ic/article/view/752>

POSTULA, Marta – CHMIELEWSKI, Wojciech. *The impact of intangible assets and R&D expenditure on the market capitalization and EBITDA of selected ICT sector enterprises in the European Union*. In *International Journal of Economics and Finance* [online]. 2019, 11.8: 117-128. Dostupné na internete: <https://www.academia.edu/download/60152378/5d3eb47e227cd20190729-2522-1vhflco.pdf>

ROTH, Felix. *Intangible capital and labor productivity growth: a review of the literature* [online]. Hamburg Discussion Papers in International Economics, 2019. No. 4, University of Hamburg, Chair of International Economics, Hamburg. Dostupné na internete: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/207163/1/hdpie-no04.pdf>

SHARMA, Dr. Nishi. *Intangible Assets : A Study of Valuation Methods*. [online]. Pune, India : BVIMR Management Edge, Vol. 5, No. 1 (2012) PP 61-69, 10 s. Dostupné na: <https://eds.p.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=4a011560-fea8-4859-aaed-87f4ee9f1c63%40redis>

VOJČÍK, Peter. 2016. *Teorie právní ochrany nehmotných statků*. Brno - Praha : Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství – Metropolitní univerzita Praha, 2016. 164 s. 978-80-87713-16-7 (Václav Klemm), 978-80-87956-39-7 (MUP).

WYATT, Anne – ABERNATHY, Margaret A. *Accounting for intangible assets: a conceptual framework for measurement and reporting on intangible assets*. The Institute, 2003. In *Intellectual Property Research Institute of Australia Working Paper* [online]. Austrália: No. 12/03, 2003. 37 s. Dostupné na internete: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=8e0b35aa6e96aa3853e3ad038220a589342a8427>. ISSN 1447-2317

ZICKE, Julia. *Capitalization of R&D Costs and Implications for Earnings Management* [online]. Október 2014. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=2198307> SSRN 2198307

Zákony:

Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov

Zákon č. 185/2015 Z.z. o autorskom zákone

Zákon č. 435/2001 Z.z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon)

Zákon č. 506/2009 Z.z. o ochranných známkach

Zákon č. 444/2002 Z.z. o dizajnoch

Ostatné:

Metodické usmernenie č. MF/008799/2021-36 k niektorým pojmom používaným v účtovníctve a v účtovnej závierke pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky.

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 13. decembra 2007 č. MF/27076/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.

Účtovný štandard IAS 38 Nehmotný majetok

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej Republiky. Patenty. Úžitkové vzory. Ochranné známky a dizajn.

Úradný vestník Európskej Únie. Charta základných ľudských práv Európskej únie (2016/C 202/02).